БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

19-ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 73 (4532).

13 АПРЕЛЬ ПАЙШАНБА 1972 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

СССР БИЛАН ГФР ЎРТАСИДА ИЛМИЙ-ТЕХНИКАВИЙ ВА ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК БИЛАН ШУҒУЛЛАНУВЧИ АРАЛАШ КОМИССИЯ ТАЪСИС ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг ГФР федерал канцлери В. Брандт билан 1971 йил сентябрида Қримда ўтказилган учрашуви вақтида иқтисодий ҳамкорликни ривожлантириш учун аралаш комиссия тузиш тўғрисида принцип жиҳатидан бир битимга келинганлиги маълум.

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ва Германия Федератив Республикаси ҳукуматлари шу комиссиянинг ишини бошлаш тўғрисида келишиб олдилар.

Комиссия иккала мамлакат ўртасида иқтисодий ва илмий-техникавий соҳалардаги муносабатларни активлаштириш имкониятларини мунтазам равишда ўрганиш билан шуғулланади. Комиссия муносабатларни ана шундай активлаштиришга ёрдам берадиган таклифларни ишлаб чиқади.

Комиссиянинг Совет қисмига СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари В. Н. Новиков бошчилик қилади. Германия Федератив Республикаси томонидан комиссияга ГФР экономика ва молия министри — профессор Карл Шиллер бошчилик қилади.

Комиссиянинг биринчи сессияси шу йил 19 апрелда Боннда ўтказилади.

(ТАСС).

Н. В. ПОДГОРНИЙНИНГ ТУРКИЯДА БЎЛИШИ

АНҚАРА, 12 апрель. (ТАСС). Туркия республикасининг президенти Жавдат Сунай кеча кечқурун президент саройида СССР Олий Совети Президиумининг раиси Н. В. Подгорний шарафига зиёфат берди.

Зиёфатда Совет томонидан Н. В. Подгорнийнинг ҳамроҳлари, шунингдек совет элчихонасининг масъул ходимлари ҳозир бўлишди. Туркия томонидан зиёфатда бош министр Н. Эрим, ҳукумат аъзолари ва бошқа расмий кишилар бўлишди.

Самимий, дўстона вазиятда ўтган зиёфат чоғида Ж. Сунай билан Н. В. Подгорний нутқ сўзладилар.

СЕЛЕКЦИОНЕРЛАР КЕНГАШИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида республика селекционер олимларининг ғўза селекцияси бўйича қилинган ишлари натижалари муҳокамасига бағишланган кенгаши бўлиб ўтди. Кенгашда юқори ҳосилли, тезпишар ва вилтга чидамли пахта навларини яратишга қаратилган тадқиқот ишларини янада яхшилаш юзасидан фикр алмашилди.

Кенгашда Бутуниттифоқ пахтачилик илмий-текшириш институтининг директори Н. Маннонов, ғўза селекцияси ва уруғчилиги илмий-текшириш институти директорининг ўринбосари А. И. Тишин, Ўзбекистон Фанлар академиясининг мухбир аъзоси С. Х. Йўлдошев, республика Қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари А. Дадабоев, СоюзНИХИнинг Андижон филиали директорининг ўринбосари А. Н. Трибунский, Бутуниттифоқ ўсимликшунослик институтининг Ўрта Осиё тажриба станцияси директори М. В. Муҳаммаджонов, селекционерлар Б. П. Страумал, С. Л. Мираҳмедов, Ю. П. Хуторной, В. Я. Будакова ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Кенгашда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов республикада ғўза селекцияси ва уруғчилиги соҳасидаги ишларни ривожлантириш юзасидан олимлар олдида турган қатор вазифалар ҳақида сўзлади.

Кенгаш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Р. Қурбонов иштирок этди.

(ЎзТАГ).

ЧИГИТ ЭКИШ ҚИЗҒИН

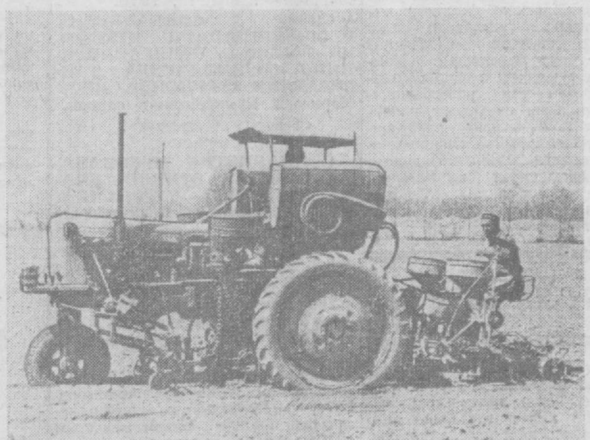

УРТА ЧИРЧИҚ. Райондаги Куйбишев номли колхозда чигит экиш жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Бу ишда ўртоқ О. Омилжонов бошлиқ бригада аъзолари пешқадамлик қилишяпти. Улар икки-уч кун ичида экишни сифатли тамомлашга аҳд қилишган. Суратда: (чапдан) Бригада бошлиғи Ортиқбой Омилжонов ва агроном Абдусамад Абдуқодиров ўртоқлар ивитилган чигитнинг сифатини кўришмоқда. (Ўнгда) бригада даласида экиш пайти.

О. Пепенов фотолари.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ЧИГИТ ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 12 АПРЕЛГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — бир кунлик ўсиш, учинчи стун — мавсум бошидан бери (процент ҳисобида).

Юқори Чирчиқ	14,3	61,3
Оққўрғон	14,4	46,0
Бекобод	10,1	41,4
Бўка	40,0	11,7
Янгийўл	10,4	39,1
Ўрта Чирчиқ	15,0	38,6
Пискент	11,0	29,5
Область бўйича	12,4	41,2

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ИТТИФОҚ СОВЕТИ БИЛАН МИЛЛАТЛАР СОВЕТИ ТАШҚИ ИШЛАР КОМИССИЯЛАРИНИНГ ҚЎШМА МАЖЛИСИ

12 апрель куни Катта Кремль саройида СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Совети ташқи ишлар комиссияларининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди.

Комиссияларнинг аъзолари Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Германия Федератив Республикаси ўртасида 1970 йил 12 августда тузилган ва СССР Олий Совети Президиуми томонидан комиссияларнинг хулоса чиқариши учун топширилган шартномани муҳокама қилишга киришдилар.

Иттифоқ Совети ташқи ишлар комиссиясининг раиси, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари М. А. Суслов СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громиқога сўз беради. У Совет ҳукумати номидан гапирди.

СССР билан ГФР ўртасидаги шартноманинг энг асосий моҳияти шундан иборатки, деди А. А. Громико, у Совет-Ғарбий Германия муносабатларида туб бурилиш ясаш, шу муносабатларни ҳар томонлама ривожлантириш учун зарур сиёсий негиз яратиб беради. Бундай қилиниши СССР ва ГФР халқларининг, шунингдек кескинликни юмшатишга, тинчлик ва хавфсизликни таъминлашга интилаётган Европадаги бошқа халқларнинг ҳам ҳаётий муҳим манфаатларига жавоб берган бўлур эди. Шартноманинг имзоланиши бутун дунёда кенг кўламда ижобий фикрлар уйғотганлиги бежиз эмас.

Шартномани имзолаш Совет Иттифоқи учун оддийгина иш бўлганн йўқ. Бу ишнинг бутун моҳиятини, унинг натижасида келиб чиқадиган принципиал янгиликни баҳоламоқ учун ўтмишга назар ташлаб, гитлерчилар Германиясининг мамлакатимизга қарши бошлаган агрессияси натижасида СССР билан ГФР ўртасидаги муносабатлар нақадар мушкуллашиб кетганлигини, бу муносабатлар урушдан кейинги даврда қандай тарқиб топганлигини эсга олиш фойдали бўлади.

ГФР давлати вужудга келган пайтдан бошлаб шу давлат ҳукмрон доираларининг сиёсати Европа хавфсизлиги негизларини барбод қилишга қаратилганлиги, иккинчи жаҳон уруши якунларини ревизия қилиш мақсадини кўзлаганлиги маълум, деди сўзини давом эттириб А. А. Громико. Бу сиёсат Европадаги вазиятни доимо заҳарлаб келди, Европа халқларининг қитъада тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлаш соҳасидаги куч-ғайратларини қийинлаштириб келди. ГФРда Германия рейхининг 1937 йилги чегараларини қайта тиклашни кўзда тутган ана шу доираларнинг сиёсати тинчлик учун курашган, қўлларига қурол олиб, фашист агрессорларига қарши жанг қилган барча кучларнинг кескин зарбасига ва қаршилигига дуч келмай қола олмас эди. Мазкур доираларнинг бундай муддаолари Совет Иттифоқи билан ГФР ўртасидаги муносабатларнинг ривожланишига тўсқинлик қилганлиги ва шарқда ҳам, ғарбда ҳам ГФРга ҳақли равишда ишончсизлик туғдирганлиги равшан.

Бу — аввал бошданоқ барбод бўлишга маҳкум этилган истиқболсиз сиёсат эди. Европа ўз тақдирини реванш жазавасидан ҳали ҳам боши гангиб қолган, тарихий ривожланиш жараёни аллақачонлар ўчириб ташлаган ва халқлар рад этган тушунчалар гирдобида яшаётган кишилар билан боғлашни истамади. Реваншчилик қарашларини тарғиб этиб юрган доираларнинг қаршилигига қарамай, кескинликни юмшатиш ғояси ўзига йўл очиб олди. Бу жараён ГФРнинг иштирокисиз ва унинг майлига хилоф равишда бошланди. Шу маънода олганда, Москва шартномаси ГФРга нисбатан ГФР сиёсатида зарур даражада реализм нишоналари зоҳир бўлганида кўп йиллар муқаддам рўй бериши лозим бўлган ва бир мунча кечикиб тузилган шартнома бўлди.

Совет Иттифоқи, деб таъкидлади А. А. Громико, Федератив республика билан муносабатларни нормаллаштириш ва яхшилашга тайёр эканлигини ўтмишда кўп марталаб изҳор қилган эди. Ўша пайтда бир битимга келишга нима халақит берди? Шу нарса халақит бердики, ГФР сиёсатини, шу жумладан Европа ишлари соҳасидаги сиёсатини белгилаган кучлар ҳозирги Европанинг таг заминли реаллигини эътироф қилишдан бош тортиб келдилар, ҳолбуки айни шу реаллик Совет Иттифоқи билан ГФР бир бири билан тинчтотув яшай оладиган ва тинчлик манфаатлари йўлида ҳамкорлик қила оладиган негизни ташкил қилар эди.

Шартнома тузиш юзасидан ўтказилган музокаралар давомида ҳам ГФР сиёсатининг ўтмиши сезилиб турди. Лекин пировард натижада реализм тантана қилди. Шартнома ҳозирги замон шароитларида томонлар манфаатларининг имкони бўлган бирдан-бир баланси бўлди. Узоқ давом этган қийин музокаралар натижасида уларнинг позицияларида очиқ-равшан намоён бўлган умумийлик шу шартномада қайд қилинди. Шартнома давлатларнинг тенг ҳуқуқлилиги принципига тўла-тўкис асосланади. Федератив Республика билан тузилган бошқа бир қанча муҳим шартномаларга нисбатан бу шартнома ана шу принципни анча изчил ва аниқ мужассамлаштиради, деб айтсак ҳақиқатга хилоф қилмаган бўламиз. Буни лоақал шундан ҳам билиш мумкинки, томонларнинг биронтаси ҳам ўзи ҳақиқатда эга бўлган бирон бир нарсадан воз кечаётгани йўқ. Совет Иттифоқи ГФР ҳисобига ҳеч қандай қўшимча манфаат кўрмайди; ГФР ҳам Совет Иттифоқи ёки бошқа социалистик мамлакатлар ҳисобига бирон бир қўшимча манфаат кўрмайди. Шартномада аввал ҳам мавжуд бўлган ва бирон бир томоннинг эътироф қилишига ёки эътироф қилмаслигига боғлиқ бўлмаган реал аҳвол шартномага асос қилиб олинади.

Шартнома бошқа мамлакатларга қарши қаратилган эмас ва шартнома қатнашчиларининг дўстларига ҳамда иттифоқчиларига зарар етказмайди. Шартнома Совет Иттифоқи билан Германия Федератив Республикаси халқларининг тинч ҳамкорлик қилиш муддаоларига мос тушади, Европа хавфсизлигини мустаҳкамлашнинг узоқ муддатлик манфаатларига хизмат қилади.

Шундан кейин нотиқ шартноманинг конкрет мазмунини батафсил таърифлаб берди. Томонларнинг учинчи моддада баён этилган территория масаласи хусусидаги мажбуриятлари шартноманинг ўзагидир, деб таъкидлади у. Бу моддада айтиладики, Совет Иттифоқи ва Германия Федератив Республикаси «Европадаги ҳамма давлатларнинг ушбу шартнома имзоланган кундаги чегараларини, шу жумладан, Польша Халқ Республикасининг ғарбий чегараси бўлган Одер-Нейсе чизиғини ва Германия Федератив Республикаси билан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги чегарани ҳозир ва келгусида бузилмас чегаралар деб биладилар» ва «улар ҳеч кимга нисбатан территориал даъволари йўқ эканлигини ва келгусида ҳам бундай даъволарни ўртага қўймасликларини айтадилар».

Бу — принципиал жиҳатдан муҳим қоидалардир, чунки чегаралар тўғрисидаги масала моҳият эътибори билан уруш ёки тинчлик масаласидир, Европа хавфсизлигининг марказий масаласидир. Томонларнинг шу масала хусусидаги позициялари аниқ-равшан бўлган тақдирдагина ГФР билан муносабатларни ишонч ва ҳамжиҳатликнинг пухта заминида шакллантириш тўғрисида гап бориши мумкин.

Совет Иттифоқи, деб таъкидлади А. А. Громико, ГФР билан ўзаро муносабатларда ишонч муҳитини таъминлаш ниятига амал қилиб, бу давлатга нисбатан куч ишлатмаслик тўғрисида мажбурият қабул қилишга рози бўлди. Бунда ГФР шу шартномага мувофиқ мавжуд чегараларга ҳамла қилмаслик, Европадаги реал аҳволни эътироф этиш, бошқа давлатларнинг ишларига аралашмаслик, уларнинг манфаатларига риоя қилиш тўғрисида ўз зиммасига мажбурият олганлиги, хуллас, Европа тинчлигини мустаҳкамлаш зарурлигини тушунганлигини кўрсатганлиги инобатга олинди. Совет Иттифоқи ўз навбатида ҳамиша шу принципларга муттасил риоя қилиб келди, келгусида ҳам шундай қила беради.

Москва шартномасининг шак-шубҳасиз аҳамияти шундан иборатки, деб таъкидлади А. А. Громико, у шартномага мувофиқ тегишли мажбуриятларни олиш йўли билан Умумевропа миқёсида ҳам куч ишлатишдан воз кечиш принципини қарор топтиришга кўмаклашади.

Совет Иттифоқи билан Федератив Республика дунёдаги юксак даражада ривожланган индустриал давлатлар қаторига кириши маълум. СССР билан ГФРнинг саноат-иқтисодий потенциаллари, уларнинг миллий маданиятлари бойлиги замиридаги жуда катта имкониятларни рўёбга чиқариш ишидаги куч-ғайратлар бирлаштирилса, мамлакатларимизнинг халқлари учун ва Европадаги бошқа давлатларнинг халқлари учун ҳам қандай манфаатлар келиб чиқиши мумкинлиги хусусида шубҳаланмаса ҳам бўлади. Бу муҳим нарса Москва шартномасида тўла-тўкис ҳисобга олинган. Шартномада томонлар «ўз ўрталаридаги ҳамкорликни шу жумладан, иқтисодий муносабатлар соҳасидаги ҳамкорликни, шунингдек илмий-техникавий ва маданий алоқаларни яхшилаш ва кенгайтиришга аҳд қилганликлари» изҳор этилади.

Музокаралар давомида, деди сўнгра А. А. Громико, Европа сиёсатининг бир қанча масалалари хусусида ҳамжиҳатликка эришилди. Бу эса «томонларнинг ниятлари тўғрисида келишуви» деган алоҳида ҳужжатда акс эттирилди. Бу келишувда, жумладан, Германия Демократик Республикаси билан Германия Федератив Республикаси ўртасидаги муносабатларни тўла тенг ҳуқуқлилик ва камситмаслик асосида ривожлантириш тўғрисида, ГФР билан ГДРнинг БМТга киришига кўмаклашиши лозим бўлган тадбирлар ҳақида, Мюнхен шартномасининг ҳақиқий эмаслиги тўғрисида ГФР билан ЧССР ўртасидаги масалаларни бартараф қилиш тўғрисида гап боради.

Сўнгра А. А. Громико ГФР Ташқи ишлар министри йўллаган ва шартнома имзоланган кун — 1970 йил 12 августда Совет томонга олган мактуб тўғрисида СССР Олий Совети палаталари ташқи ишлар комиссияларининг аъзоларини хабардор қилди. Шу мактубда Ғарбий Германия томонининг ўз тақдирини ўзи белгилаш масалаларидаги фикрлари баён этилган. Депутатлар мактуб тексти билан танишиб чиқдилар.

Москва шартномаси имзолангандан кейин ўтган бир ярим йилдан кўпроқ вақт, — деди А. А. Громико, — Совет Иттифоқи билан Германия Федератив Республикаси 1970 йил августида амалга оширган катта иш ўз вақтида қилинганлигини ва тўғрилигини тўла-тўкис исботлади. Шартноманинг имзоланиши ҳозирнинг ўзидаёқ Европадаги вазиятга ҳам, айниқса ГФРнинг бир қанча социалистик мамлакатлар билан муносабатларига ҳам яхши таъсир қилди.

Москва шартномасидан кейин ГФР билан Польша ўртасида шартнома имзоланди. Бу шартнома ана шу икки давлат ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш ва ривожлантириш учун асос яратиб беради.

Ўтган йил охирида узоқ давом этган мураккаб музокаралар натижасида Ғарбий Берлин масаласини бартараф этиш тўғрисида битим тайёрланди.

ГДР билан ГФР ўртасида мустақил давлатларга хос муносабатларнинг бир қанча конкрет, лекин муҳим соҳаларида бир битимга эришилди. Айрим масалалар юзасидан музокаралар давом этмоқда, масалан, транспорт қатнови тўғрисида шартнома тузиш ҳақидаги музокаралар муваффақиятли бормоқда.

ГФР билан ЧССР ўз муносабатлари масалалари юзасидан фикрлашишни давом эттирмоқдалар. Аввало, гитлерчилар Германиясининг биринчи катта агрессив ҳаракати, маълум даражада, иккинчи жаҳон урушининг муқаддимаси бўлган Мюнхен битимининг ҳақиқий эмаслиги хусусидаги масалалар кўриб чиқилмоқда.

Москва шартномасида қайд этилган принциплар бутун Европадаги умумий вазият учун нақадар муҳимлигини, бу принциплар шартноманинг бевосита қатнашчилари бўлган Совет Иттифоқи билан ГФРгагина эмас, шу билан бирга Европадаги бошқа давлатларга ҳам нақадар кўп манфаат келтираётганлигини жуда кўп фактлар кўрсатиб турибди, деб таъкидлади А. А. Громико. Шартнома имзолангандан кейин Европадаги кескинликни юмшатишдан иборат умумий тенденция мустаҳкамланди, Умумевропа кенгашини конкрет равишда тайёрлашга ўтиш учун қулай шароит вужудга келди. Москва шартномаси имзоланганлиги туфайли халқларда: рўй бераётган ўзгаришлар қандайдир вақтинчалик манфаатни кўзлаб қилинаётган иш эмас, ўтмиш тажрибасига ва ҳозирги реалликка таяниб, Европа халқлари қитъада мустаҳкам тинчликни таъминлай оладилар, деган ишонч кучайиб бормоқда.

Л. И. Брежневнинг ўтган йил сентябрь ойида Қримда канцлер Брандт билан учрашув вақтида СССР ва ГФР турли соҳалардаги ҳамкорликни муттасил кенгайтира берадилар, деб келишиб олинди. Ҳар иккала томон бу соҳада конкрет тадбирларни кўрмоқда. Актуал сиёсий масалалар юзасидан мунтазам маслаҳатлар ўтказиш практикаси йўлга қўйилмоқда, парламентлар йўли билан фойдали алоқалар мустаҳкамланмоқда. СССР билан ГФР ўртасида бевосита ҳаво йўли очиш тўғрисидаги битим имзоланди. СССР билан ГФР ўртасида савдо-сотиқ ва иқтисодий ҳамкорлик тўғрисида узоқ муддатли битим тузиш ҳақидаги музокаралар тугалланди. Бу битим дастлабки тартибда имзоланди, икки ўртадаги келишувга биноан бу битим Москва шартномаси ратификация қилингандан кейин кучга киради. Фан-техника ва экономика соҳасидаги ҳамкорлик масалалари билан шуғулланувчи аралаш комиссия тузиш тўғрисида бир битимга келинди. Шартнома ҳали кучга кирмаган бир шароитда ўзаро муносабатларимизнинг бошқа айрим амалий масалалари ҳам имкон борича муваффақиятли ҳал этилмоқда.

Л. И. Брежнев СССР Касаба союзларининг XV съездида Совет-Ғарбий Германия муносабатларини ривожлантириш истиқболлари хусусида бундай деди: «СССР билан Германия Федератив Республикаси ўртасида тузилган шартноманинг ратификация қилиниши натижасида Совет — Ғарбий Германия муносабатларини энг хилма-хил соҳаларда ривожлантириш ишида сифат жиҳатида янги, анча самаралироқ босқич бошланишига шак-шубҳа йўқ. Буни биз СССР билан Германия Федератив Республикасининг манфаатларигагина жавоб бериб қолмасдан, шу билан бирга Европада тинчликни мустаҳкамламоқ учун ҳам жуда катта аҳамиятга эга бўлур эди, деб ҳисоблаймиз».

ГФРнинг парламент органларида Москва ва Варшава шартномаларини ратификация қилиш тўғрисидаги масала теварагида шиддатли кураш авж олиб кетди, деб таъкидлади А. А. Громико. Бу кураш Европада вужудга келган аҳволни бир мунча реалистик мушоҳада қилаётган ва тинчликни мустаҳкамлаш соҳасидаги умумий ғайрат-ҳаракатларда қатнашиш ГФР учун зарур эканлигини англаётган кучлар билан ўтган уруш якунларини қайта кўриб чиқишдан иборат хатарли йўлда ҳамон қаттиқ туриб олган, қитъадаги кескинликни юмшатиш ғояларига душман бўлган, ГФР билан Европадаги социалистик мамлакатлар ўртасидаги муносабатларни яхшилашга қаршилик қилаётган кучлар орасида олиб борилмоқда.

Шартнома душманлари ҳозир ХДС—ХСС оппозицион блокининг ўнг қаноти атрофида тўпланмоқдалар. Бу блокнинг айрим раҳбарлари Москва ва Варшава шартномаларини ратификация қилишни барбод этиш йўлидан бориб, Ғарбий Германияда Европа хавфсизлигини мустаҳкамлаш учун курашаётган кўпчилик аҳолининг хоҳиш-иродасини назар-писанд қилмаётирлар ва Европа давлатларининг фикри билан ҳисоблашмаётирлар. Улар ўз мамлакатига реванш, қўшни халқлар ва давлатларга ғанимлик концепциясини зўрлаб қабул қилдиришга яна уринмоқдалар.

Совет Иттифоқи ҳеч кимга дўқпўписа қилмоқчи эмас. ГФР ниманн хоҳлашини ўзи ҳал қилиши керак. У ҳозир Совет Иттифоқи билан, бизнинг халқимиз билан дўст бўлиб қоладими ёки душманлик йўлига ўтадими? Шу икки йўлдан бирини танлаб олиши лозим. ГФРдагилар Совет Иттифоқининг манфаатларини, шу манфаатларнинг Москва шартномасида акс эттирилган минимумини лозим даражада тушунишни истамасалар, дўстлик ва яхши қўшничилик муносабатлари ҳам бўлмайди.

Башарти, федератив республикада биз билан ҳамкорлик қилиш истаги бўлмаса, биз, табиий равишда, бу нарсани қайд қилишимиз ва тегишли хулосалар чиқариб олишимиз керак бўлади. Сиёсий ривожланиш мантиқи шундан далолат берадики, шартномаларнинг кучга кирмаслиги Совет — Ғарбий Германия муносабатларини анча орқага сурib юборган ва суриб юборишдан ҳам ёмонроқ оқибатларга олиб борган бўлур эди. Бу нарса Ғарбий Берлинга доир маълум битимларни ҳам улоқтириб ташлаган. ГФР билан ГДР ўртасидаги муносабатларни нормаллаштириш йўлига янги тўсиқлар қўйган бўлур эди ва улар ўртасида ҳозиргача эришилган натижаларни йўққа чиқарган бўлур эди. Ана шуларнинг ҳаммаси Германия Федератив Республикасининг сиёсатига бўлган ишончни жуда даргумон қилиб қўйган бўлур, бу эса хунук оқибатларни келтириб чиқарган бўлур эди.

Пировардида А. А. Громико бундай деди: биз Совет — Ғарбий Германия муносабатларида янги саҳифа очишни истаймиз. Бизнинг мамлакатимиз федератив республика билан нормал муносабатлар, бугина эмас, дўстона муносабатлар ҳам ўрнатиш тарафдоримиз. давлатларимизнинг икки томонлама ҳамкорлик масалаларида ҳам, йирик халқаро проблемаларни, шу жумладан, Европа доирасидан четга чиқадиган проблемаларни ҳам ҳал этишда биргаликда куч-ғайрат сарфлашнинг тарафдоримиз. Бизнинг назаримизда, ГФР учун Совет Иттифоқи билан яхши муносабатда бўлишнинг аҳамияти биз учун ГФР билан яхши муносабатда бўлишнинг аҳамиятидан оз эмас.

А. А. Громико СССР билан ГФР ўртасида 1970 йил 12 августда имзоланган, муҳокама учун тақдим этилган шартномани ташқи ишлар комиссияларининг аъзолари маъқуллайдилар ва бу шартнома ратификация қилиш учун СССР Олий Совети Президиумига юборилади, деб ишонч билдирди.

Шундан кейин СССР Ташқи ишлар министри А. А. Громикога Совет Иттифоқининг Москва шартномаси турли жиҳатларига доир позицияси ҳусусида бир қанча саволлар берилди.

А. А. Громиконинг ахбороти юзасидан бошланган музокараларда депутатлардан В. А. Микулич, П. М. Станиславский, А. Ю. Снечкус, Л. Н. Толкунов сўзга чиқдилар. Улар ҳукуматнинг шартномани маъқуллаш тўғрисидаги таклифини қўллаб-қувватладилар.

СССР билан ГФР ўртасидаги шартноманинг муҳокамаси СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг ташқи ишлар комиссиялари навбатдаги мажлисида давом эттирилади.

* * *

СССР Олий Совети комиссияларининг ишида Иттифоқ Совети ташқи ишлар комиссияси раисининг ўринбосари, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев қатнашди.

Комиссияларнинг мажлисида СССР Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари Ф. А. Сурганов, СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг раиси А. П. Шитиков, СССР парламент группаси ГФР парламенти билан алоқа қилувчи секциясининг раиси депутат Л. М. Замятин ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

ПАРТИЯ ҚАРОРИ— ҲАРАКАТ ПРОГРАММАСИ

ПАРТИЯ МАОРИФИ СИСТЕМАСИНИНГ МАРКСИЗМ-ЛЕНИНИЗМ АСОСЛАРИ МАКТАБЛАРИДА КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ «СССР ТАШКИЛ ЭТИЛГАНЛИГИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА ТАЙЁРГАРЛИК ТЎҒРИСИДА» ҚАРОРИДАН ФОЙДАЛАНИШ ЮЗАСИДАН МЕТОДИК МАСЛАҲАТЛАР

Пропагандистларга ёрдам

Шу йилнинг декабрида бутун совет халқи кўп миллатли давлатимиз — СССР ташкил топганлигининг ярим асрлик юбилейини кенг нишонлайди. КПСС Марказий Комитетининг «СССР ташкил этилганлигининг 50 йиллигига тайёргарлик тўғрисида» қарорида ана шу шонли юбилейга тайёргарлик юзасидан бажарилиши лозим бўлган кенг иш программаси белгилаб берилди.

Ҳозир партия маорифи системасининг машғулотларида бу муҳим ҳужжатни ўқув программаси темаларига боғлаб, атрофлича ўрганишга киришилди. Шуни ҳисобга олиб, газетамиз саҳифаларида бугундан бошлаб марксизм-ленинизм асослари мактабларининг сиёсий иқтисод, тарихий материализм, КПСС тарихи курслари ҳамда комсомол сиёсий маорифида Марказий Комитетнинг мазкур ҳужжатидан фойдаланиш юзасидан методик маслаҳатлар бериб борамиз.

1. СИЁСИЙ ИҚТИСОД БЎЙИЧА

Партия Марказий Комитетининг «Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташкил этилганлигининг 50 йиллигига тайёргарлик тўғрисида» қароридан социализм сиёсий иқтисодининг барча темаларини ўрганиш пайтида фойдаланиш мумкин. Айниқса қуйидаги темалар юзасидан машғулотлар ўтилаётганда қарор материлларига мурожаат этиш мақсадга мувофиқдир.

8-тема. СОЦИАЛИСТИК ХЎЖАЛИК СИСТЕМАСИНИНГ ПАЙДО БЎЛИШИ ВА УНИНГ АСОСИЙ ХУСУСИЯТЛАРИ.

9-тема. СОЦИАЛИСТИК ДАВЛАТНИНГ ИҚТИСОДИЙ РОЛИ.

10-тема. СОЦИАЛИСТИК ЭКОНОМИКАНИНГ ПЛАНЛИ РИВОЖЛАНИШИ.

15-тема. СОЦИАЛИСТИК ТАКРОР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ.

16-тема. ЖАҲОН СОЦИАЛИСТИК СИСТЕМАСИ.

17-тема. СОЦИАЛИЗМДАН КОММУНИЗМГА.

«Социалистик хўжалик системасининг пайдо бўлиши ва унинг асосий хусусиятлари» темаси ўтилаётганда, энг аввало, социалистик экономиканинг вужудга келишида пролетариат диктатурасининг роли кенг баён қилиб берилиши зарур. Марказий Комитет қарорида кўрсатиб ўтилганидек: «Янги типдаги кўп миллатли давлатни ташкил этиш тажрибаси социалистик революциягина капиталистик эксплуатацияни ва у билан бирга миллий зулм системасини тугатиш мақсадида ишчилар синфи бошчилигида барча халқ кучларини маҳкам жипслаштиришни таъминлаяжагини кўрсатади. Пролетариат диктатурасининг ўрнатилиши ана шу тарихий вазифани бажаришнинг, мамлакатдаги миллатлар ва элатларнинг социалистик турмуш тарзини шакллантиришнинг ҳал қилувчи сиёсий замини, ишлаб чиқариш воситаларининг жамоат мулкига айлантирилиши эса унинг асосий иқтисодий замини бўлди».

Турли миллатларнинг бирлашуви ва СССРнинг ташкил этилганлиги социалистик жамият қуришда муҳим сиёсий омил бўлди. Қарорда шундай дейилади: «Совет Иттифоқи шонли юбилейни ҳаётнинг барча соҳаларида буюк муваффақиятлар билан кутиб олмоқда. Барча миллат меҳнаткашларининг қардошларча дўстлиги ана шу муваффақиятларни қўлга киритишда жуда катта роль ўйнади. Мамлакатнинг барча кучлари ва ресурсларини бирлаштириш йўли билангина совет кишилари чоризм ва капитализмдан мерос бўлиб қолган иқтисодий ва маданий қолоқликни тарихан жуда қисқа вақт ичида тугатишга, мамлакатни индустрлаштириш ва қишлоқ хўжалигини социалистик негизда қайта қуриш, чинакам маданий революцияни амалга ошириш, социализм қуриш ва ССР Иттифоқини ғоят ривожланган қудратли давлатга айлантириш, коммунистик жамият қурилишини авж олдириш имконига эга бўлдилар».

Бу тема ўтилаётганда айниқса қардош республикалар тараққиёти даражаси тенглашиб бораётганлигига эътибор бериш керак. Қарорда таъкидланганидек: «Иқтисодий, социал-сиёсий ва маданий тараққиёт даражасининг тенглашиб, юксалиб бораётганлиги СССРдаги барча республикаларнинг тез ва ҳар томонлама тараққиётининг муҳим омили бўлди». Ниҳоят тема якунида қарорнинг: «СССРда ривожланган социалистик жамият қурилганлиги совет халқи қаҳрамонона куч-ғайратларининг муносиб якуни бўлди», — деган қоидасини атрофлича шарҳлаб бериш лозим.

«Социалистик давлатнинг иқтисодий роли» темаси бўйича социалистик давлатнинг экономикадаги ҳал қилувчи роли масаласини ойдинлаштириб бериши зарур. Бу масалани ёритишда қарорнинг «Совет Иттифоқининг ташкил топиши жамиятни социалистик негизда қайта қуриш, барча совет республикаларининг экономикаси ва маданиятини юксалтириш, кўп миллатли меҳнаткашлар давлатининг мудофаа қудратини ва халқаро позицияларини мустаҳкамлаш учун қулай шарт-шароит вужудга келтирилишини таъминлаган ҳал қилувчи омилларнинг бири бўлди» деган қоидасига тингловчилар эътиборини жалб этиш керак.

«Социалистик экономиканинг планли ривожланиши» темаси бўйича Марказий Комитет қароридаги хулосалар ва қоидалардан кўпроқ фойдаланса бўлади. Жумладан, хўжаликни планли юритишнинг афзалликлари тўғрисидаги масала ёритилаётганда қарорнинг: «Совет республикаларининг иттифоқи бўлмаса, уларнинг мустаҳкам иқтисодий ҳамкорлиги бўлмаса, империализм вайрон қилган ишлаб чиқарувчи кучларни тиклаш, умумий план асосида бошқариладиган ягона социалистик хўжаликни вужудга келтириш, рационал ижтимоий меҳнат тақсимотини амалга ошириш ва табиий бойликлардан мамлакатда яшовчи барча халқларнинг бахт-саодати йўлида самарали фойдаланиш мумкин эмас», — деган муҳим хулосаси кенг шарҳлаб берилса, янада яхши бўлади. Бу масала қарорнинг ривожланган социалистик жамиятда «умумиттифоқ экономикаси — республикалар халқ хўжалигини ўз ичига олган ва бутун мамлакат ва алоҳида олинган ҳар бир республика манфаатлари йўлидаги ягона давлат плани асосида ривожланиб бораётган ўзаро боғланган халқ хўжалик комплекси ривожланишнинг юксак даражасига эришди» деган қоидаси билан тўлдирилиши мумкин.

«Социалистик такрор ишлаб чиқариш» темаси юзасидан Марказий Комитет қарорида анчагина қизиқарли материаллардан фойдаланса бўлади. Маълумки, бу тема социалистик жамиятнинг миллий даромади масаласини ҳам қамраб олади. Шунинг учун темани ўтилаётганда қарордаги «Моддий воситалар ва куч-ғайратнинг бирлаштирилиши, совет халқларининг ўзаро беғараз ёрдами барча республикаларда юксак даражада ривож топган саноатни ва механизациялаштирилган йирик қишлоқ хўжалигини вужудга келтириш имконини берди. Мамлакатнинг миллий даромади СССР ташкил этилган 1922 йилдагига нисбатан 100 баравардан зиёд кўпайди», — деган хулосалари билан тўлдирилиши керак.

Шунингдек, қарорда жаҳон социалистик системасини ривожлантириш назарияси янада умумлаштирилган. Жумладан, қарорда бундай деб кўрсатилган: «Капитализм, социал ва миллий зулм, ирқий камситиш системасига эндиликда жаҳон социалистик системаси қарама-қарши бўлиб турибди. Социалистик интернационализм принципларини изчиллик билан амалга ошириш қардош мамлакатларнинг ўзига хос ва умумий манфаатларини ғоят тўла-тўкис рўёбга чиқаришни таъминлайди. Янги ижтимоий тузум халқаро муносабатларнинг янги типини ҳам вужудга келтиради. Доимо кучайиб бораётган сиёсий, хўжалик ва маданий алоқалар, иқтисодий интеграциянинг ривожланиши, тажриба ва билимларни актив равишда баҳам кўриш, ташқи сиёсат соҳасидаги яқин ҳамкорлик социалистик мамлакатлар ўзаро муносабатларини тобора кўпроқ характерлаб бермоқда». Бу хулосалар **«Жаҳон социализм системаси»** темасини атрофлича ёритишга имкон беради.

«Социализмдан коммунизмга» темаси бўйича ҳам Марказий Комитет қароридаги умумлашма ва қоидалардан кенг фойдаланиш мумкин. Қарорнинг: «Коммунистик қурилиш давомида эркин халқларнинг партия программ мақсадлари, коммунистик идеаллар учун биргаликда кураш олиб боришининг давлат формаси сифатида тарихий жиҳатдан ўзини тўла-тўкис оқлаган СССРнинг аҳамияти ўсиб бормоқда... Коммунизмнинг моддий техника базасини, коммунистик ишлаб чиқарувчи кучларни вужудга келтириш, ижтимоий ишлаб чиқаришни ҳар томонлама интенсивлаштириш, ҳозирги замон фан-техника революциясининг ютуқларини социалистик планли хўжалик системаси афзалликлари билан узвий равишда қўшиб олиб бориш, меҳнаткашлар турмушининг моддий ва маданий даражасини янада оширишни таъминлаш, янги инсонни камол топтириш сингари улуғвор проблемаларни ҳал этиш учун кўп миллатли Совет давлатининг бутун қудратини жамлаш лозим бўлади», — деган хулосалари диққатга сазовор. Ана шу материал тушунтирилаётганда иттифоқ меҳнатида ва коммунизмнинг моддий-техника базасини яратишда Ўзбекистон ССРнинг ўрни ва ролига батафсил тўхтаб ўтиш мақсадга мувофиқдир.

АДАБИЁТ

В. И. ЛЕНИН. Социализм ва коммунизм қурилиши масалалари. М., Политиздат, 1969.

В. И. ЛЕНИН. Демократия ва Совет ҳокимиятининг социалистик характери тўғрисида. Асарларнинг тўла тўплами, 36-том.

В. И. ЛЕНИН. Ишчилар синфи ва миллий масала. Асарларнинг тўла тўплами, 23-том.

В. И. ЛЕНИН. Миллий тенг ҳуқуқлилик. Асарларнинг тўла тўплами, 25-том.

В. И. ЛЕНИН. Миллатларнинг ўз тақдирини ўзи белгилаш ҳуқуқи тўғрисида. Асарларнинг тўла тўплами, 35-том.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ ПРОГРАММАСИ. Т., «Ўзбекистон» нашриёти, 1970.

УЛУҒ ОКТЯБРЬ СОЦИАЛИСТИК РЕВОЛЮЦИЯСИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ. КПСС Марказий Комитетининг қарори, КПСС Марказий Комитетининг Тезислари. Т., «Ўзбекистон» нашриёти, 1967.

ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 100 ЙИЛЛИГИГА. КПСС Марказий Комитетининг Тезислари. Т., «Ўзбекистон» нашриёти, 1970.

СОВЕТ СОЦИАЛИСТИК РЕСПУБЛИКАЛАРИ ИТТИФОҚИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАНЛИГИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИГА ТАЙЁРГАРЛИК ТЎҒРИСИДА. КПСС Марказий Комитетининг қарори.

«Совет Ўзбекистони», 1972 йил 22 февраль.

СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИ ЯНАДА ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА. КПСС Марказий Комитетининг қарори.

«Совет Ўзбекистони», 1971 йил 5 сентябрь.

Л. И. БРЕЖНЕВ. КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съездига ҳисобот доклади. Т., «Ўзбекистон» нашриёти, 1971.

А. Н. КОСИГИН. СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIV съездининг Директивалари. Т., «Ўзбекистон» нашриёти, 1971.

МЕҲНАТКАШЛАРГА ИҚТИСОДИЙ ТАЪЛИМ БЕРИШНИ ЯХШИЛАШ ТЎҒРИСИДА. КПСС Марказий Комитетининг қарори.

«Тошкент ҳақиқати», 1971 йил, 17 сентябрь.

Шунингдек, **«Плановое хозяйство»** журналининг 1971 йил 4-сони, **«Политическое самообразование»** журналининг 1971 йил, 10, 11-сонларидан фойдаланиш мумкин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ СИЁСИЙ МАОРИФ УЙИ.

ТОШКЕНТ трикотаж фирмасида кейинги вақтда қатор янги маҳсулотлар технологияси ўзлаштирилди. Айниқса трикотаж полотносидан тайёрланаётган маҳсулотларга талаб катта. Суратда: тўқув цехининг илғор ишчиси З. Расуловани кўриб турибсиз.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

ТОШКЕНТДА метро қурилади. Бу хабар пойтахтимиз меҳнаткашларини беҳад қувонтириб юборган эди. Эндиликда бу гап амалга ошмоқда, жойларда метро қурилиши авж олдириб юборилди. Яқинда мамлакатимизнинг турли шаҳарларидан бир неча мутахассис пойтахтимизга етиб келди. Улар бевосита Тошкент метрополитени қурилишида иштирок этадилар.

Суратда: (чапдан) метрополитен лойиҳаси бош инженери Г. Оганесов, инженер Ю. Горанский, «Метрогипротранс» бош мутахассиси И. Капуткин, инженер В. Горбунов ҳамда «Метрогипротранс» бош мутахассиси А. Пашин ўртоқлар Тошкент метросининг ишчи чизмаларини муҳокама қилмоқдалар.

И. Глауберзон ва В. Сироткин фотоси.

ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИДА

СИЁСИЙ АХБОРОТЧИ

Фозил Турсунбоевни ГРЭСда ҳамма танийди. У кўп йиллардан бери қозон машинисти бўлиб ишлаб келяпти. Партия комитети бу илғор ишчига масъулиятли вазифа топширган. Ишдан бўш пайтларида у цех коллективини мамлакат ички ҳаётида рўй бераётган янгиликлардан бохабар қилиб туради.

Сиёсий ахборотчи ўртоқ Ф. Турсунбоев ҳозирги кунда КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми якунлари асосида коллектив бажариши лозим бўлган вазифаларни кенг пропаганда қилаяпти. Суҳбатлари давомида маҳаллий ҳаётимизда рўй бераётган ижобий ўзгаришларни алоҳида тилга олиб ўтади.

Ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга бағишлаб ўтказган суҳбати кўпчиликда катта қизиқиш уйғотди. Сиёсий ахборотчи бу суҳбатда шаҳар меҳнаткашлари эришган муваффақиятларга ГРЭС коллективи қўшган ҳиссани алоҳида таъкидлаб ўтди. Станция аҳли бешйилликнинг биринчи йилида ажойиб ютуқларни қўлга киритди. Планга қўшимча равишда 50 миллион киловатт соатдан кўпроқ электр энергияси ҳосил қилинди. Йил давомида 3 минг тонна ёқилғи тежалди. Моддий рағбатлантириш фондига 210 минг сўм қўшилди.

Сиёсий ахборотчи ўз суҳбатида материал ва хом ашёларни иқтисод қилиш йўлларини ҳам баён қилиб беради. Илгарилари 1 киловатт соат электр энергиясини ҳосил қилиш учун 461 грамм кўмир сарфланган бўлса, ҳозир бу кўрсаткич 451 граммни ташкил этяпти. Технология параметрларига риоя қилинса, электр энергияси таннархи яна ҳам арзонлашаверади.

Фозил Турсунбоев ҳар бир суҳбатга пухта ҳозирлик кўради. Сиёсий маориф кабинетига кириб навбатдаги суҳбат учун зарур бўлган факт ва маълумотларни тўплайди. Мутахассислардан консультациялар олади. Суҳбат мавзуи ҳақида мукаммал маълумотга эга бўлгандан кейингина у суҳбатдошлари ҳузурига оширади. Бошқа сиёсий ахборотчилар ҳам суҳбатга мана шундай пухта тайёргарлик кўрмоқдалар.

Ф. ПЕТРОВ,

ҚУЙИ ПАРТИЯ ТАШКИЛОТЛАРИ СЕКРЕТАРЛАРИНИНГ СЕМИНАРИ

Юқори Чирчиқда колхоз ва совхозлардаги цех партия ташкилотлари секретарларининг икки кунлик семинари бўлиб ўтди.

Семинарда 100 дан ортиқ бригада, участка, чорва фермалари партия ташкилотлари секретарлари иштирок этдилар. Улар район ижроия комитети қишлоқ хўжалик бошқармаси бошлиғи С. Тойметовнинг районнинг тўққизинчи беш йилликдаги истиқболлари тўғрисидаги докладини тингладилар.

Семинарда партиявий-ташкилий ишлар аҳволи ва уларни такомиллаштиришга бағишланган докладлар ҳам ўқилди. Жумладан, район партия комитетининг иккинчи секретари Н. Носиров КПСС сафига қабул қилиш ва ёш коммунистларни тарбиялаш», инструкторлардан Ш. Асилов ва З. И. Гаева ва бошқа ўртоқлар партия мажлисларини тайёрлаш ва ўтказиш практикаси, қарорларнинг бажарилишини ташкил ва назорат этиш, партия ташкилотларининг маъмурият фаолиятини назорат қилиш ҳуқуқларини амалга ошириш, партия хўжалигини юритиш ва перспектив планлаштириш, группа ва цех партия ташкилотлари ишига раҳбарлик қилиш, аъзолик бадалларини тўлаш ҳақида КПСС Марказий Комитетининг инструкцияси талаблари тўғрисида доклад қилдилар.

Семинарда ўзаро тажриба алмашинди.

Свердлов номли колхоз трактор парки цех партия ташкилотининг секретари Шин Леонид, «Юқори Чирчиқ» боғдорчилик ва узумчилик совхози 3-бўлими цех партия ташкилоти секретари М. Ризаев, «Политотдел» колхози «Коммунизм» участкаси цех партия ташкилотининг секретари С. Пирматов, «Гулистон» колхози автотрактор парки цех партия ташкилотининг секретари М. Муротов ва бошқа ўртоқлар ўзлари олиб бораётган партиявий-ташкилий ишлар ҳақида гапириб, қимматли фикр ва мулоҳазаларни ўртага ташладилар.

Семинарда, шунингдек, «КПСС XXIV съезди қарорлари асосида сиёсий-тарбиявий ишларни кучайтириш вазифалари» ҳақида район партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудири А. Мақсудов доклад қилди.

Бу масала юзасидан ҳам ўзаро тажриба алмашиш бўлиб ўтди.

М. АҲМАДЖОНОВ,
Тошкент область партия комитети инструктори.

ЯХШИ ТАДБИР

Собир Раҳимов район социал таъминот бўлими ходимлари яхши бир тадбирни амалга оширмоқда.

Социал таъминот бўлимининг инспектори ўртоқ Қўзиев Ватан уруши инвалидлари ҳамда урушда ҳалок бўлганларнинг оила аъзоларидан тушган аризалар ва шикоят хатларини синчиклаб текшириб чиқади, сўнг уларни ҳал қилиш, моддий ёрдам кўрсатиш учун район территориясидаги завод ва фабрикаларга тақсимлаб беради.

Бу хайрли ишда чинни заводи маъмурияти ҳам четда қолмади. Завод маъмурияти, партия ташкилоти ва ишчилар комитети пенсионерлардан тушган аризаларни ўрганиб чиқиш учун завод директори ўртоқ Абдурауф Иброҳимов бошлиқ М. Ёқубов Т. Муҳамедов ҳамда И. Ильинлардан иборат комиссия тузилди. Комиссия аъзолари дастлаб улар биринчи группа инвалидларидан Колько, Н. Зоҳидовларга иқтисодий ёрдам кўрсатишди. Учинчи группа инвалидлари Т. Орипов, А. Алиевларнинг томини ёпиш учун завод фондидан бепул шифер берилди. Улуғ Ватан урушида ҳалок бўлганларнинг оилаларидан Муяссар Мирзагалиеванинг оиласига пул ёрдами кўрсатилди. Иккинчи группа инвалиди И. Далгушиннинг уйини капитал ремонт қилиш учун ҳам етарли маблағ ажратилди.

Райондаги пенсионерларга турли ташкилотлар завод ва фабрикалар ҳам иқтисодий ёрдам кўрсатишни йўлга қўйдилар.

З. АХТЯМОВА.

КАСБГА МЕҲР

Иса Османов — ўз касбига меҳр қўйган, тажрибали слесарь. Шу касбда 30 йилдан ортиқ самарали меҳнат қилиб келмоқда. 30 йил! Айтишга осон, лекин бундай касбда шунча йил ишлаш осон гап эмас.

Ҳозир 1-«Пискент» совхозининг устахонасида ишлаётган Иса ака кўп шогирдлар етиштирди, ўз касбини ўнлаб ёшларга ўргатди. Шу кунларда тракторларни ремонт қилишда самарали меҳнат қилмоқда. У ўзининг ҳалол меҳнати туфайли совхоз ишчилари орасида ҳурмат-эътибор қозонган.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

ГАЗЕТХОНЛАР РАНЖИТИЛМАСИН

1-«Оҳангарон» совхозининг ишчилари беш йилликни муддатидан илгари бажариш учун ғайрат кўрсатиб ишлашмоқда.

Лекин, улар обуна бўлган кундалик газета ва журналларни келтириб берадиган алоқа бўлими ходимлари иши ишчилар эътирозига сабаб бўлмоқда.

Почтальон Абдурасул Қаршибоев Янтоқ қишлоғидаги 200 хонадонга хизмат қилади. У аҳоли обуна бўлган газета ва журналларни 10-15 кунлигини бир қилиб улгуржи элтиб беради. Агар олиб бориш малоллик келиб қолса, ўзини ҳам, кундалик газеталарни ҳам, «кўрсатмай» кетади.

Совхоз ишчиси Чинни Хўжаназарова, Турсун Аҳмедовалар бу йил обуна бўлган газетадан ҳали бирон нусхасини ҳам олишгани йўқ.

Почтальоннинг бундай ношудлик билан ишлаётганлиги ҳақида Енариқ почта бўлими бошлиғи, Оҳангарон районидаги 1-«Оҳангарон» совхозининг партия ташкилоти секретари ўртоқ М. Қаюмов ҳам яхши билишади-ю, лекин камчиликни тугатиш ҳақида қайғуришмаяпти.

Бу ҳол қачонгача давом этади?

Т. ХУШНАЗАРОВ,
пенсионер.

ЯККА буюртмалар фабрикасининг тикувчиси Ҳалил Ғозиев корхонада 20 йилдан бери меҳнат қилмоқда. Суратда: илғор тикувчи Ҳ. Ғозиев.

А. Тўраев фотоси.

ШАҲАР— ҚИШЛОҚҚА

ДЕҲҚОНЛАРГА ТУҲФАМИЗ

Республикамизнинг барча корхоналари қатори бизнинг «Ўзбексельмаш» заводида ҳам шонли сана — СССР ташкил топган куннинг ярим асрлик тўйига тайёргарлик қизитиб юборилган. Ҳамма цех, участка ва бригадаларда бешйилликнинг иккинчи йили лан топшириқларини деҳқонлар буюртмасини барвақт уддалаш ташаббуси кенг қулоч ёзган.

Об-ҳавонинг ноқулай келиши, қишнинг чўзилиб кетиши дала меҳнаткашлари олдига бир қатор қийинчиликларни кўндаланг қилиб қўйди. Чунончи, экиш кампанияси анча орқага сурилди. Буни чуқур ҳис этган бизнинг цехимиз коллективи деҳқонларнинг оғирини енгил қилиш мақсадида бугун кечагидан баракали меҳнат қилмоқда.

Тўққизинчи бешйилликнинг дастлабки квартал планини ошириб бажардик. Фақат сменамиз йигитларининг ўзларигина топшириққа қўшимча равишда 30 та сеялка йиғиб, дала меҳнаткашларига туҳфа этдилар.

Барабан йиғув участкаси слесарлари Т. Солиев, Р. Файзиев ўртоқлар цехда юбилей муносабати билан бошланиб кетган социалистик мусобақада пешқадамлик қилишмоқда. Йигитлар вақт билан ҳисоблашмай, план топшириқларини 130—150 процент бажармагунларича кўнгиллари тинчимайди.

— Дастурхонимизнинг тўкин-сочинлиги, эгнимизнинг шайлиги заҳматкаш деҳқонларимиз туфайли, уларнинг яратувчилик меҳнатлари натижасидир, — дейди слесарлар. — Шундай экан, биз планни бажариб, буёғига қўл қовуштириб туришимиз уятли. Қанчалик кўп машиналарни йиғиб, пахтакорларимизга юборсак, экиш ишлари шунчалик тезлашади.

Конвейер йиғув участкаси меҳнатсеварлари ҳам ана шундай ният билан ишламоқдалар. Лазович, Нефёдов каби қатор слесарларимиз меҳнат вахтаси эълон қилишди. Улар конвейернинг бир меёрда ишлашига, иш вақтининг ҳар бир дақиқасидан иложи борича унумли фойдаланишга ҳаракат қилишади. Шунинг учун ҳам биз графикдан ўзиб маҳсулот ишлаб чиқармоқдамиз.

Яқинда сменамиз йигитлари билан келажак режаларни белгилаб олдик. Шу кунгача фойдаланилмай келинаётган ички резервлар ҳамда имкониятларни тўла ишга солиш, илғор техника ва технологияни кенг қўллаш натижасида планга қўшимча равишда йил охиригача 100 та сеялка йиғиб, колхоз ва совхоз меҳнаткашларига юборишга аҳд қилдик.

Сўзи билан иши бир коллективимиз ўз зиммасига олган бу юксак мажбуриятни шараф билан уддасидан чиқади, СССР ташкил топган куннинг ярим асрлик тўйини муносиб меҳнат туҳфалари билан кутиб олади.

Н. ИБОДОВ,
«Ўзбексельмаш» заводи 5-йиғув цехининг смена бошлиғи.

ЛАВҲА

ТЎПЧИНИНГ ЙЎЛИ

Бекобод вокзали яқинида кўҳнагина бир бино бор. Бу ерда Бекобод район совхозлараро қурилиш базасининг омбори жойлашган.

Омборда кекса Иван Алексеевич Григоров ишлайди. Биз омборга келганимизда, у автобаза механиги Азим Алиев билан кўклам арафасида совхозларга қурилиш материаллари ва автомобиль қисмларини ўз вақтида етказиб бериш тўғрисида суҳбатлашиб ўлтирган эди.

Иван Алексеевич базада қарийб қирқ йилдан буён ишлаб келади. Бекободга келган вақтида 19 ёшда эди, ҳозир эса сочлари оқарган. Уч фарзанднинг отаси.

Иван Алексеевичнинг бир оёғи йўқ. Шунингдек, ўнг кўзи ҳам жароҳатланиб, кўролмайдиган бўлиб қолган. Бу оғир жароҳатларни у фронтда, немис-фашист босқинчиларига қарши оғир жангларда олган. Улуғ Ватан урушининг бошидан то охиригача тўпчи бўлиб хизмат этган.

Иван Алексеевич 1936 йилда Қизил Армияга чақирилиб, моҳир зенитчи бўлиб 1940 йилда Бекободга қайтади. Бу ерда қурилишларда ишлайди. Совхозларга қатнаб турган мотовозда проводник, инспектор ва қурилиш базасида омборчи бўлиб ишлайди. 1940 йилда мотовоз бошқармасида телефончи бўлиб ишлаётган Анна деган қизга уйланади. У армияда комсомол сафига ўтган, ғайратли йигитлардан эди.

Улуғ Ватан уруши бошланганда Иван военкоматга бориб, ўзини фронтга юборишларини сўрайди. 1941 йилнинг 8 августида уни армияга оладилар. У тўғри фронтга бораман, деб ўйлаган эди. Лекин, жангга киришдан олдин, бир неча ой фронтдан олис бўлган жойларда, машқ майдонларида ўзининг ҳарбий маҳоратини оширишга тўғри келди. Уни 76 мм тўпга командир қилиб тайинлайдилар.

Сержант Григоров тўп командири бўлган расчетда ҳаммаси бўлиб, етти жангчи хизмат этар эди. Иван Алексеевичдан ташқари жангчилардан Николай Миронов — мўлжалловчи, Борис Соловьев — тўп ўқловчи, Михаил Залутский, Александр Тевануk, Николай Суворов ва Стёпа амаки снаряд келтирувчи эди.

Уларнинг тўп расчётини қисмдагилар «мерган тўпчилар» расчёти деб аташарди. Фронтга боришдан олдин ўтказилган машқ майдонларида Иван Алексеевич командир бўлган тўпчилар расчёти катта маҳорат кўрсатди, командирларнинг ҳамма топшириқларини аъло даражада бажарди. Григоров командир бўлган тўпчилар Сталинград фронтидаги жангларда қатнашди.

1942 йилнинг ёз ойларида Сталинград фронтида, Дон дарёсидан юз километр ғарбда Григоров тўпчилари жангга кирди. Душман ўзининг бутун куч-қуролини жангга ташлаб, Волгага интилар эди.

Душманни Сталинград бўсағаларида ҳолдан тойдириб, уларни қуршаб олиш ва янчиб ташлаш учун ҳар бир қадамда қаттиқ жанг борарди.

Бир куни Душманнинг ўн икки бомбардимончи самолёти Григоров тўпчилари турган жойдан унча узоқ бўлмаган сойликка бомба ташлай бошлади. Бу ерга пиёда аскарларимиз келаётган эди. Григоров мерган тўпчи эди. У расчётга тўпни 45 градусга қўйиш, шўнғиб келаётган самолётга қараб ўт очиш ҳақида буйруқ берди. Оғир тўп гумбурлаб кетди. Бир маҳал осмондан пастлаб бомба ёғдириб келаётган душман самолёти парчаланиб кетди, ерга тушиб ўз бомбаларига ўзи дуч келиб ёниб кетди. Буни кўрган душманнинг бошқа самолётлари дов беролмай орқага қайтиб кетди. Григаров бу жасорати учун «Жасурлиги учун» медали билан мукофотланди.

Сталинград жангларида душман жуда кўп танкларини ҳам ишга солди. Душманнинг зирҳли кучларининг йўлини тўсиш вазифаси шу тўпчиларимиз зиммасига ҳам тушган эди. Бир жангда улар отган тўп душманнинг учта танкини ёндириб юборди. Бу қаҳрамонлиги учун кўмондонлик Қизил Юлдуз ордени билан мукофотлади.

Оғир жанглардан бирида мўлжалловчи Николай Миронов ва ўқловчи Борис Соловьевлар қаҳрамонларча ҳалок бўлишди. Шунингдек, Михаил Залутский ва Александр Тевануk, бошқа бир жангда Николай Суворов ва Стёпа амакилар ҳам ярадор бўлиб санбатга жўнатилди.

Душман Сталинград бўсағасида қуршаб олиниб, батамом яксон этилди. Иван Алексеевичнинг тўпига янги жангчилар келишди. Григоров улар билан бирга ғарбга қараб йўл олди. У янги келган жангчиларга ўз тажрибасини, мерганлик сирларини қунт билан ўргатди. Унинг тўп расчёти Курск-Орёл ярим доирасида олиб борилган шиддатли жангларда қатнашди. Бу жангларда душман ўзининг юзлаб танклари ва бошқа ҳарбий техникасини жангга ташлаганлиги маълум. Ана шу шиддатли жангларда Григоров командир бўлган тўп расчёти ҳам душманнинг «Тигр»ларига қарши жангларда қатнашди. Белгород яқинида тўпчилар душманнинг бир батареясини яксон этди. Бу жасорати учун Григорев II-даражали Ватан уруши ордени билан мукофотланди.

Иван Алексеевич тўпчилари Днепрни кечиб ўтиб, Ғарбий Украина ерларини душмандан озод этишда ҳам катта жасорат кўрсатишди. Немис фашист босқинчилари она-Ватанимиз тупроғидан улоқтириб ташлангач, Чехословакияда жанг қилди.

Бриг шаҳри яқинидаги жанглар Григоров хотирасидан асло кўтарилмайди. Душманнинг катта кучи шаҳар яқинида қуршаб олиниб, яксон этила бошланди. Душман қандай бўлмасин қуршовдан чиқиб, бошқа кучлар билан қўшилишга ҳаракат қилар эди. Тошйўл ёнбошига жойлашган Григоров тўпчиларига қуршовдан чиқишга ҳаракат қилиб, атакага кўтарилган гитлерчиларнинг йўлини тўсиш ва уларни яксон этиш вазифаси топширилган эди. Тўпчилар бу вазифани аъло даражада бажардилар. Душман тўпчилари, пиёда аскарлари ўқларини аямай отиб, мўри малахдай ёпирилиб, тош йўл бўйлаб атака қилиб турар, кечаси билан дам олмай қуршовдан чиқиш учун ўқтин-ўқтин жангга ташланиб, ўзини ҳар ёққа уриб, тўпчилар томон телваланиб югуришиб келар эди.

Шу жангда Григоров командир бўлган тўпчилар расчёти душманнинг юзлаб аскарларини яксон этди, тўпларини мажақлади, танкларини ишдан чиқарди. Душман у ерда батамом яксон этилди.

Бу вақт фронт қўмондони маршал Конев келиб қолди. Гап орасида Григоровни йўқлади. Маршал Григоровни ва унинг жанговар дўстларини топшириқни муваффақиятли бажарганликлари билан табриклади. Сержант Иван Григоров ва кичик сержант Димитрий Гуряновга Совет Иттифоқи Қаҳрамони деган юксак унвон берилади. Бошқа тўпчилари ҳам ҳукумат орденлари билан мукофотланадилар.

Одер дарёси соҳили. 1945 йил 18 апрелда Бреслав шаҳари яқинида душман чекинаётиб, пиёдаларимизнинг йўлини тўсиб қўяди. Дивизия командири генерал-майор Мотов Григоровга буйруқ бериб, тўпидан қаршилик кўрсатаётган душман кучларига қарши тўғри мўлжалдан ўқ узишни тайинлайди. Тўпчилар душман миномётчилари ва пиёда аскарларига қарши ўқ ёғдира бошлайдилар. Душман кучи сийраклашиб, қўшинларимиз атакага кўтариладилар. Шу вақтда қаердандир душман Григоров тўпи турган жойга миномётдан устма-уст ўт оча бошлайди. Бир неча мина тўп турган жойга тушиб, портлайди. Димитрий Гурянов ҳалок бўлади. Григоров кўздан ва оёғидан оғир яраланади. Уни дарҳол жанг майдонидан олиб чиқиб, санбатга жўнатадилар.

Григоров госпиталда узоқ даволаниб, сўнг яна ўз оиласи ёнига, Бекобод шаҳрига қайтиб келади.

...Ҳар куни эрталаб у уйидан узоқ бўлмаган омборга қўлтиқ таёғига суяниб йўл олади. Кечқурун яна ўз қадрдон оиласига, бола-чақалари ёнига қайтади. Унинг уч фарзанди бор. Катта қизи Лида шаҳар турбазасида тренер-спортчи бўлиб ишлайди. Ўртанча қизи Валентина Волгоградда институтда ўқийди. Ўғли Александр Боку шаҳрида курсант. Турмуш ўртоғи Анна Васильевна Ермакова пенсионер.

Совет Иттифоқи Қаҳрамони Иван Алексеевич Григоров хонадонига мамлакатимизнинг турли жойларидан собиқ фронтчи дўстларидан, мактаб ўқувчиларидан хатлар келиб туради. Бекобод шаҳаридаги мактаб ўқувчилари Иван Алексеевичдан Ватан уруши йилларида кўрсатган қаҳрамонликлари ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилиб турадилар.

У ҳар куни қадрдон ишхонаси томон йўл олар экан, Фарҳод ГЭСи чироқларига, Мирзачўлга об-ҳаёт келтирган камолот йўлларига, олис-олисларга термулиб қарайди. Бу нигоҳ — собиқ жангчи нигоҳи, У олам ҳамавақт мунаввар бўлсин, дейди.

Н. ЭГАМНАЗАРОВ.

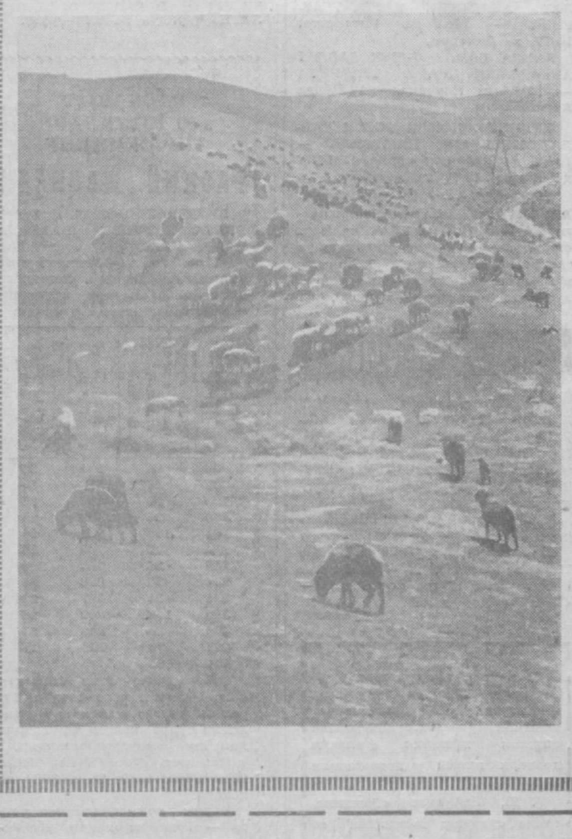

БЕКОБОД районидаги Ойбек номли совхозда пахтачилик билан бирга чорвачилик ҳам ривожлантирилмоқда. Суратда: Илғор чўпон Абдунаби Ўразов. (Юқорида). Пастда: қўйлар яйловда.

Н. Тўраев фотолари.

БОҒБОНЛАР ҒАЙРАТИ

Оққўрғон районидаги 2.боғ. узумчилик совхози соҳибкорларининг қўли-қўлига тегмайди. Қиш анча қаттиқ келиб узоққа чўзилгани учун боғлардаги кўпгина мева дарахтлари зарар кўрди. Шунинг учун ҳам боғбонлар парваришга барвақт киришиб, олма дарахтларининг ортиқча, қуриб қолган шохобчаларни олиб ташлашмоқда. Айниқса П. Исмоилов, К. Эминов, Д. Сихворд ва Р. Алаутдинов бошлиқ бригадаларда иш қизғин бормоқда. Утган йили олма, узум каби мевалардан юқори ҳосил кўтарган соҳибкорлар бу йил ҳам эл дастурхонига мўл-кўл ҳосил етиштириб бериш учун барча тадбирларни кўрмоқда.

— Совхоз соҳибкорлари тўққизинчи беш йилликнинг дастлабки йилида давлатга 1715 тонна мева, 4987 тонна узум сотдилар. Бу йил зиммамизга олган социалистик мажбуриятимизни бажариш учун ҳамма тадбирларни кўрамиз. 400 гектар майдонда узум, 480 гектар майдонда турли хил мевалар етиштирамиз, — дейди совхоз партия ташкилотининг секретари ўртоқ А. Д. Шмидт.

Дарҳақиқат, совхоз соҳибкорлари эл дастурхонини мўл-кўл ноз-неъматларга тўлдириш ниятида самарали меҳнат қилишмоқда. Улар мева ва узумдан ташқари ҳар йили кўплаб чорва маҳсулотлари ҳам етиштирмоқдалар. Утган йили мажбуриятдаги ҳар бир соғин сигирдан 2380 килограмм ўрнига 2430 килограммдан серқаймоқ сут соғиб олинди. Жами 417 тонна сут, 34 тонна гўшт, 250 минг дона тухум етиштирилди. Бу йил чорва маҳсулотларини янада кўпайтириш совхоз чорвадорларининг ягона шиори.

Ҳ. АҲМЕДОВ.

ҚИСҚА ХАБАРЛАР

БЎКА. «Ленинобод» колхозида 100 бош қорамолга мўлжалланган замонавий лойиҳада қурилган молхона фойдаланишга топширилди. 23 минг 700 сўм сарфлаб қурилган янги молхонанинг фарқи шундаки бу ерда деярлик ҳамма ишлар механизмлар ёрдамида бажарилади.

Ш. УМАРОВ,
жамоатчи мухбир.

* * *

ОРЖОНИКИДЗЕ. 8-механизациялашган кўчма колоннанинг қурувчилари Байтқўрғон қишлоғининг «Ҳосилот» участкасида магазин қуриб фойдаланишга топширдилар. Янги магазин аҳолининг кундалик эҳтиёжи учун зарур бўлган озиқ-овқат маҳсулотлари, саноат моллари билан савдо қиляпти.

А. ФОЗИЛОВ,
штатсиз мухбир.

БУТУНИТТИФОҚ МУСОБАҚАСИНИНГ ҒОЛИБЛАРИ

СССР Армия, Авиация ва Флотга кўмаклашувчи кўнгилли жамиятлар (ДОСААФ) ташкилотларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида Украина ССР ДОСААФ ташкилоти биринчи ўринни олишга муваффақ бўлди. Мудофаа оммавий ишларини яхши ташкил этганлиги учун унга ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитети ва СССР ДОСААФ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи, уч минг сўм миқдорида пул мукофоти, спорт-техника клуби учун ўқув ва спорт асбоблари комплекти берилди. Украина ДОСААФчилари мусобақада уч йилдан бери сурункасига биринчи ўринни олмоқдалар.

1971 йилги мусобақа якунлари бўйича Ўзбекистон ССР, Татаристон АССР, Ростов ва Тула областларининг ДОСААФ ташкилотларига ҳам биринчи ўринлар берилди.

Иккинчи ўринларни Арманистон, Грузия, Ставрополь ўлкаси, Астрахань ва Омск областлари жамиятларининг ташкилотлари олишди.

Белоруссия, Москва ва Ленинград, Иваново ва Липецк областлари жамиятларининг ташкилотлари учинчи ўринларни олдилар.

(ТАСС мухбири).

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

СССР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИДА

Чет элларга ишга борган айрим совет гражданларига нисбатан Англиянинг махсус муассасалари ва дипломатлари игвогарона ҳаракатлар қилганлиги муносабати билан СССР Ташқи ишлар министрлиги 10 апрелда Буюк Британиянинг СССРдаги элчиси Жон Килликка кескин норозилик билдирди.

Элчи СССР ташқи ишлар министрлигининг бу баёнотини ўз ҳукуматимга маълум қиламан, деди.

И. ГАНДИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ДЕҲЛИ, (ТАСС).

Ҳиндистон Бош министри Индира Ганди бу ерда Ҳиндистоннинг Осиё мамлакатларидаги элчилари кенгашида сўзга чиқиб, Ҳиндистон халқи ва ҳукумати «ҳамма қўшнилар билан ҳамкорлик ва дўстликка, Осиёнинг шу районида тинчликни таъминлашга» интилаётганликларини айтди. Шу муносабат билан Ҳиндистон ҳукуматининг бошлиғи айтдики, Ҳиндистон қўшни Покистоннинг ҳеч қандай территориясини даъво қилаётгани йўқ ва Покистон халқи билан дўстликдан манфаатдордир.

Сўнгра Индира Ганди ғарбдаги, аввало АҚШдаги айрим доираларнинг Ҳиндистон ўтказаётган қўшилмаслик ва бетарафлик сиёсатига қилаётган ҳужумларини кескин рад қилди. Ҳиндистон «халқлар ўртасида тинчлик ва дўстликдан иборат ўзининг принципиал сиёсатидан ҳеч қачон воз кечмайди», деб таъкидлади у.

Индира Ганди Ҳинди-Хитойдаги вазиятга тўхталиб, «барча ажнабий қўшинлар бу райондан олиб чиқиб кетилганидан кейингина бу ерда тинчлик ўрнатилиши мумкин», деди.

Бош министр нутқининг охирида Ҳиндистоннинг миллий ривожи вазифаларига тўхталиб, «социал-иқтисодий принциплар асосида ривожланувчи экономикани» вужудга келтириш жуда зарур эканлигини таъкидлади.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМДА ЖАНГЛАР

ПАРИЖ. (ТАСС).

Америка-Сайгон қўмондонлиги Жанубий Вьетнам ватанпарварларининг турли фронтлардаги сиқувига дош беришга зўр бериб ҳаракат қилмоқда.

Сайгондан шимолроқда жойлашган районларда оғир аҳвол юз берганлиги сабабли Америка-Сайгон қўмондонлиги жиддий безовта бўлаётганлиги тўғрисидаги хабарлар Сайгондан келиб турибди. Халқ озодлик қуролли кучлари бир неча кун муқаддам Биньлонг вилоятидаги 13-йўлда Локнинь муҳим таянч пунктини эгалладилар, сўнгра Анлокни қуршаб олдилар, кўпгина жойларда ана шу йўлни кесиб қўйдилар, ҳозир Сайгондан 40 километр чамаси нарироқдаги Лайкхе пункти атрофида жанг олиб бормоқдалар.

Сайгон қўшинларининг икки батальони саросимага тушиб, Локниндан 30 километр чамаси шарқи шимолда жойлашган Будоп пунктини ташлаб кетди.

Сайгон армиясининг қўмондонлиги воқеаларнинг ривожланиши муносабати билан ғоят асабийлашмоқда. У Меконг дельтасидаги ўз қўшинларини шошилинч суратда Сайгон районига жўнатмоқда. Қўғирчоқ армиясининг 21-дивизияси ва авиадесант бригадаси Биньлонг вилоятига ташланган.

Америка ҳарбийлари ўз қўғирчоқ қўшинларига ёрдам бериш учун бомбардимон қилишни кучайтирмоқдалар. «В-52» оғир бомбардимончи самолётлари осмонда тез-тез пайдо бўлмоқда. Ана шу бомбардимонлар натижасида аҳоли ўртасида қурбонлар бор.

Сайгон қўшинларининг қисмлари авиация ва артиллерия мадади билан 13-йўлдаги қуршовни ёриб ўтиш ва қўлдан бой берилган пунктларни қайтариб олиш мақсадида шиддатли операция бошладилар.

ХАНОЙ, 11 апрель. (ТАСС). Тайнинь вилоятида жанглар давом эттирилмоқда. Вилоят марказини мудофаа қилиб турган 25-қўғирчоқ дивизияси яқинда бўлиб ўтган жанглар давомида ватанпарварлар томонидан катта талофот кўрди. Ватанпарварлар Катум ва Тхеннгон базаларидан душманни ҳайдаб чиқариб, уч район марказини озод қилдилар.

Халқ озодлик қуролли кучлари 8 апрелда шу вилоятда душманнинг 300 дан кўпроқ ҳарбий машинасини, шу жумладан 30 танкини сафдан чиқардилар, иккита тўп батареяси позициясини эгалладилар, еттита оғир тўпни қўлга туширдилар.

Халқ озодлик қуролли кучларининг жангчилари Сайгондан 80 километр чамаси ғарбда жойлашган Киентионг вилоятида Сайгон қўшинларининг бўлинмаларига ҳужум қилиб, уларга анча талафот етказдилар.

ХИНДИСТОННИНГ БАНГЛАДЕШГА ЁРДАМИ

ДЕҲЛИ

Бомбайда имзоланган битимга мувофиқ, Ҳиндистон Бангладеш Халқ Республикасига 500 минг тонна хом нефть етказиб беради.

Битимни Ҳиндистон нефть ва табиий газ корпорацияси ҳамда Бангладеш нефть қазиб чиқариш ва тозалаш компанияси вакиллари имзоладилар.

СЕССИЯ ЎЗ ИШИНИ ТАМОМЛАДИ

ДАККА.

Мустақил Бангладеш Республикаси тарихида биринчи бўлган мамлакат олий қонун чиқарувчи органи — таъсис ассамблеясининг сессияси Даккада ўз ишини тамомлади.

Сессия қарори билан Бангладеш Халқ Республикасининг биринчи конституцияси лойиҳасини ишлаб чиқиш юзасидан махсус комитет тузилди. Юстиция министри Камол Ҳусайн бошчилик қиладиган комитет составига таъсис ассамблеясининг 34 депутати кирди.

АЛОҚА ЯНА ЎРНАТИЛДИ

ЗАНЖИБАР.

Занжибар билан ҳаво ва денгиз алоқасини тақиқлаш бекор қилинганлигини маҳаллий радио билдирди. Занжибарнинг биринчи вице-президенти ва Занжибар революцион кенгашининг раиси Абейда Каруме ўлдирилганидан кейин оролдаги барча аэропортлар ва денгиз портлари ёпиб қўйилган эди.

ТОНКИН КЎРФАЗИДА АҚШНИНГ ЯНГИ КУЧЛАРИ ТЎПЛАНМОҚДА

ПАРИЖ.

Сайгон қўғирчоқ режими армияси оғир мағлубиятга учраётганлиги муносабати билан Қўшма Штатлар Ҳинди-Хитойдаги ҳарбий денгиз ва ҳаво кучларини тинимсиз кўпайтирмоқда. Франс Пресс агентлиги мухбирининг Сайгондан берган хабарида айтилишича, яна иккита авианосец — «Мидуэй» билан «Саратога» шошилинч равишда Вьетнам соҳилларига юборилмоқда. Улар Американинг Тонкин кўрфазида кезиб юрган тўртта авианосеци қаторига қўшилади.

ХАТАРЛИ ИТТИФОҚ

ТОКИО. (ТАСС).

«Майнити» газетаси ўзининг редакцион мақоласида ташвишланиб, қуйидагиларни ёзади: Америка 7-флотининг ҳарбий кемалари, шу жумладан авианосецлари яқинда Тонкин кўрфазида ҳарбий операциялар ўтказиш учун Япония портидаги Иокосука базасидан шошилинч суратда чиқди. Америка денгиз пиёда аскарлари бўлинмалари ва қирувчи бомбардимончи самолётларининг эскадрильялари Япониядаги Ивакуни базасидан Жанубий Вьетнамдаги Дананг базасига кўчирилди. Ана шу кўчиришларнинг ҳаммаси Япония-Америка хавфсизлик шартномаси ниқоби остида амалга оширилмоқда.

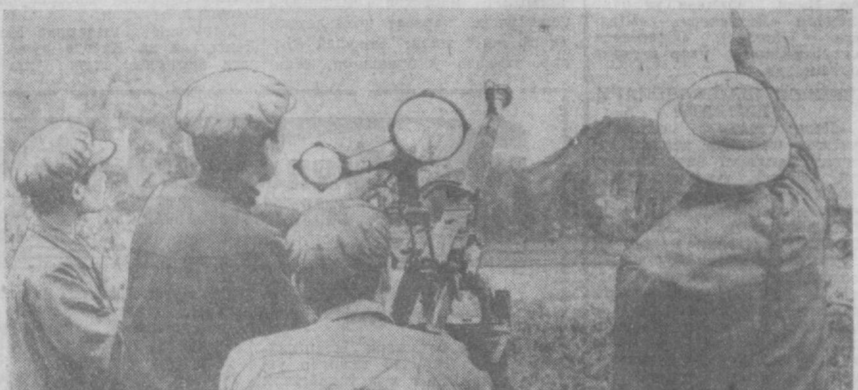

ВДР. Ўз-ўзини ҳимоя қилиш кўнгилли зенит отряди Тханьхоа вилоятида мудофаада. Бу отряд ўрмонсозлик заводи ишчиларидан ташкил топган. Суратда: пулемёт расчети АҚШ ҳаво қароқчилари ҳужумини қайтаришга тайёр бўлиб турибди.

ВИА—ТАСС фотоси.

ЯНГИЛИКЛАР

ТЕРНИЙ

✦ ПРИМОРЬЕДА янги Самарғин давлат ҳунармандчилик хўжалиги ташкил этилди. Бу хўжалик ўлканинг шимолида — Уссурий тайгасининг ичкари районида жойлашган. Хўжаликнинг ерлари салкам 1 миллион гектарга боради. Самарғинликлар мўйна тайёрлаш, дори-дармон бўладиган ўсимликларни йиғиш, балиқ овлаш, асаларичилик ва нутрия жониворини боқиб кўпайтириш билан шуғулланадилар.

ОЛМАОТА

✦ ҚОЗОҒИСТОН ССР Фанлар академияси тупроқшунослик институтининг олимлари Манғишлоқ оролининг 11 миллион гектар ерида мелиоратив тадқиқотларни тугалладилар. Ўн минг гектар ерни ўзлаштириш тавсия қилинди.

КРАСНОДАР

✦ КРОПОТКИН шаҳри яқинида Шимолий Кавказдаги энг катта сенаж миноралари комбинатини қуришга киришилди. Бу комбинат йилига мингта сенаж «омбори» ишлаб чиқаради. Бу омборларнинг ҳар бирига 900—1600 кубметр сенаж сиғади. Лойиҳага мувофиқ, сермеҳнат ишларнинг ҳаммаси тўла-тўкис механизациялаштирилади.

НОВОКУЗНЕЦК

✦ ҒАРБИЙ СИБИРЬ металлургия заводидаги олтинчи кокс батареяси лойиҳадаги қуввати билан ишлашга муддатидан аввал эришди. Ғарбий Сибирь металлургия заводининг коллективи ишлаб турган ва янги ишга туширилаётган асбоб-ускуналарнинг лойиҳа қувватига тезроқ эришиш учун бошланган Бутуниттифоқ мусобақасининг ташаббускори бўлди. Янги кокс батареясида ҳозиргача қўшимча равишда 10 минг тонна металлургия ёқилғиси олинди.

БЕЛГОРОД

✦ АСБЕСТ-ЦЕМЕНТ маҳсулотлари комбинатида беш йиллик бошидан бери пландан ташқари юз километр қувур тайёрланди. Ҳозир бу ерда ҳар кеча кундузда қишлоқлардаги суғориш системалари ва шаҳар водопроводлари учун 15 километр қувур ишлаб чиқарилмоқда.

ЯКУТСК

✦ КОНЧИЛАРНИНГ Полярний, Надежний, Удачний, Айхал посёлкалари ўртасида шимол шароитига мосланган дастлабки қулай «ПАЗ—672» автобуслари қатнай бошлади. Аввал бу маршрутда фақат юк машиналари юрар эди. Энди автобуслар бутун йил бўйи қатнайдиган бўлиб қолди.

(ТАСС мухбирлари).

ҲАРБИЙ ВАТАНПАРВАРЛИК МУЗИҚАЛАРИ ФЕСТИВАЛИ

Ғалаба куни Тошкентда шундай фестиваль ўтказилади. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети республикада биринчи марта шундай фестиваль ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилди. Фестивални тайёрлаш ва ўтказиш учун Ўзбекистон композиторлари Союзи правлениесининг раиси А. Л. Жабборов раҳбарлигида ташкилий комитет тузилди.

Эрталаб шаҳар кўчаларида духовой оркестр, бадиий ҳаваскорлик коллективлари, физкультурачилар отрядлари байрамни бошлаб берадилар. Фестивалда Туркистон ҳарбий округи терма духовой оркестри ва ансамбли, театрлар, сарой ва клубларнинг ҳаваскор артистлари қатнашади. Улар Ватан, партия, Совет Армияси шуҳратларини тараннум этувчи қўшиқлар тайёрлаяптилар.

Гражданлар уруши ва Улуғ Ватан урушининг ветеранлари фестивалнинг фахрий меҳмонлари бўладилар.

(ЎзТАГ).

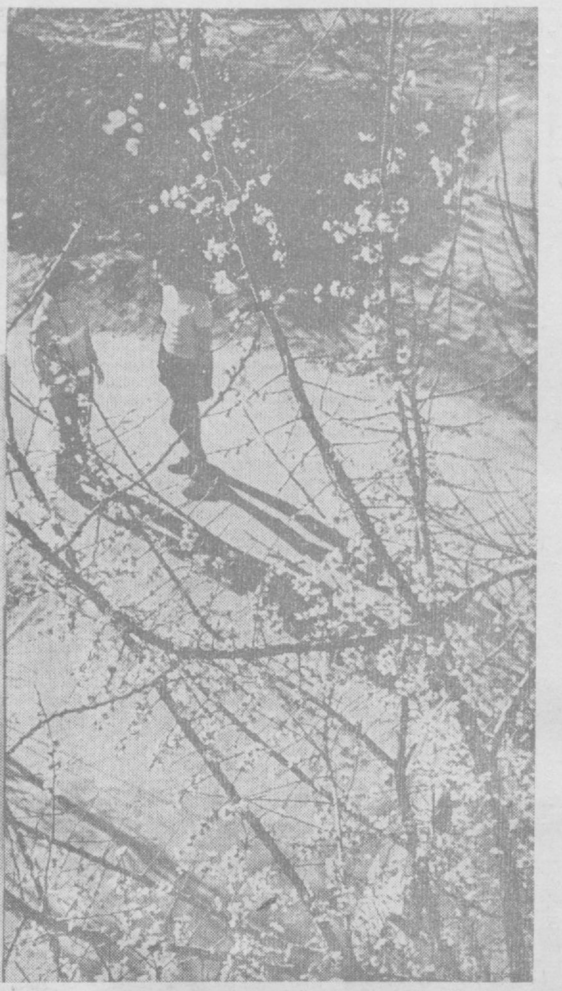

Қаранг, дўстлар, ўлкада кўклам, Баҳор акси чеҳраларда ҳам.

А. АБАЛЯН фотоэтюдлари.

ҚАЛБ ИЛҲОМЛАРИ

ШЕЪРЛАРГА ОБЗОР

Ҳаёт бағри оҳангларга, қўшиқларга тўлуғ. Киши ҳаётни кузатаркан, гоҳо унга сеҳрланиб боқади, қалби ширин ҳис-туйғулар билан тўлиб-тошади, ҳаёт оҳангига ҳамоҳанг куйлагиси келади. Истеъдод учқунлари ҳамроҳ бўлган ёшлар эса илҳом оғушида қўлига қалам оладилар. Қарабсизки, шеър туғилади. Редакциямизга шеър битилган даста-даста хатлар келишининг боиси ҳам шунда.

Лекин, ёш қаламкашда бир нарса етишмайди. Ўзи ёзган шеърга ўзи четдан туриб баҳо бера билмайди. У ўз шеърини шоирларимизнинг шеърларига қиёслаши, ўшандай шеър ёзишга интилмоғи лозим. Шуни эсдан чиқармаслик кераккн, шеър ёзиш учун илҳомнинг ўзи кифоя қилмайди. Шеърга сайқал берувчи — билим ва меҳнатдир.

Редакциямизга келаётган шеърлар шу нарсадан гувоҳлик бериб турибдики, баъзи ҳаваскорлар ҳатто шеъриятнинг оддий қонун-қоидаларини ҳам билишмайди. Мисралар тумтароқ, шеърда оҳанг йўқ, чунки туроқ, қофияларга эътибор берилмаган. Жумладан, оржоникидзелик **Б. Шатировнинг** шеърларидан мисол келтирайлик:

Қайлардасан менинг севимли ёрим?
Ҳар кунн чиқар эдим йўлингга.
Сени кўролмай қийналди бу жоним,
Севгимни изҳор қилайин, деб сенга.

Ёки «Футбол шайдоларига» шеъридан мисол:

Тўпни эгаллаб Эркинжон,
Олиб бориб урди чунон,
Ҳисоб ҳам ўзгарди шу он,
Москвалик ўйинчилар бўлишди ҳайрон.

Бу мисолларда мазмун ва бадиийликка эътибор берилмагани уёқда турсин, на қофия бор, на туроқ. Ҳатто грамматик қоидаларга ҳам амал қилинмаган.

Шунингдек олмалиқлик **Қ. Норинбоев**нинг «Меҳрим символи», тошкентлик **А. Тартабоев**нинг «Она», **Э. Бойқобилов**нинг «Мактуб», «Онажон азизсан, ўзинг», «Тўртликлар» **С. Ҳасанов**нинг «Она», тўйтепалик **А. Салматов**нинг «Ўргандим», «Ўзингиз-ку». «Ҳой-ҳой бола», «Меҳр деймак», «Муҳаббат», бекободлик **Р. Мадумаров**нинг «Муҳаббатим», «Янги йилим», «Қор», «Сотувчи қизга» сарлавҳали машқий шеърларида ҳам юқорида айтиб ўтилган камчиликлар учрайди.

Баъзан шундай ҳоллар бўладики, ҳаваскорнинг камчилигини кўрсатсангиз тан олгиси келмайди. Шеъри матбуотда эълон қилиниб қолса, дарҳол ўзига шоирлик унвонини бериб қўя қолади. Ўша чиққан шеърини рўкач қилиб, шеърларининг ёритилишини талаб қилади. Жумладан, андижонлик Муҳаммаджон **Ниёзмуродов** бизга тез-тез ўз шеърларидан юбориб, аввалгилари матбуотда чиққанлигини эслатиб туради. Тўғри, М. Ниёзмуродов шеърларида фикр бўлади, баъзан йилт этиб учқун чақнаган мисралар учрайди. Аммо шеърда туроқ, қофия, умумий бир фикрдан ташқари, мушоҳида, асосийси бадиий бўёқ, бадиий оҳанг бўлиши керак. Акс ҳолда, қалбдаги туйғу ва оҳанглар қоғозга тушмай қолаверади. Шунинг учун кўпгина шеърлар соянинг сояси бўлиб қолади. Автор уларни ўзи ўқиганда шеърни ёзаётган пайтдаги ҳислар уйғониши мумкин, лекин ўқувчиларда ҳис-туйғу уйғотолмайди. М. Ниёзмуродов йўллаган «Қалам», «Нуқта», «Билим», «Ноинсоф», «Умр», «Дейму сени», «Дилу жондан», «Эл нодири даврондир», «Тўртликлар», «Солдат мактуби» шеърлари ана шундай шеърлардандир. Масалан «Қалам» шеърини ўқиб кўрайлик:

Азал олиб андоз қорадан,
Қоралапти дунёни қалам.
Қанча йиллар ўтгач орадан,
Қилмишлари қилгандай алам,
Энди ёруғ жаҳонни оқлаб,
Фақат ўзни қоралар эмиш
Ҳақиқатни ҳамиша ёқлаб,
Халқ ичида оралар эмиш.

Муаллиф кўнглида бу шеър орқали ўтмишдаги қора ниятли кишилар қўлидаги қалам билан ҳозирги озодлик нурини ёювчи авлод қўлидаги қаламни қиёсламоқчи бўлган бўлса керак. Ваҳоланки, бу фикрдан ном-нишон йўқ. Биринчи икки мисрани таҳлил қиладиган бўлсак, муаллиф мушоҳидаси йўқлиги кўриниб турибди. Қалам ўтмишда ҳам дунёни фақат қорага бўяган и йўқ. Навоий, Шекспир, Пушкинларни эсланг. Қолган мисралар ҳам мантиқан бир-бири билан қовушмайди.

Биз М. Ниёзмуродов шеърлари устида кўпроқ тўхталганимиз боиси шуки, кўпгина ҳаваскор ёшлар шеърларида ҳам айнан шу камчиликларга йўл қўйилган. Бу нарса тошкентлик **С. Отажонов**нинг «Адашган юрак», «Тўртликлар», **М. Эргашев**нинг «Қиш лавҳалари». «Баҳор кирмоқда», **Р. Жўраев**нинг «Умр ҳаёлга», «Ишқлар мени этди шоир», «Меҳмон», «Дўстим ҳақида», **М. Бойматов**нинг «Уни эслаб». «Қиш», **И. Ҳасанов**нинг «Баҳор келганда», «Нон», «Шоирлик», новлик **А. Аҳмедов**нинг «Тўртликлар» бекободлик **Ҳ. Отақулов**нинг «Орзу», «Бахтим», «Танқид қилманг мухбиржон», **М. Расулов**нинг «Муборак янги йил», «Эпилог ўрнида», **А. Элибоев**нинг «Севишинг аён», «Д. Н. га», «Тонг», «Сўнгги хат», ўртачирчиқлик **Г. Арапова**нинг «Унутилмас баҳор». С. **Муҳитдинов**нинг «Чўлқуварларга», «Пахтамиз» каби шеърларига хосдир.

Редакцияга келаётган шеърларнинг баъзилари кишида умид туғдиради, ўқувчида фикр уйғотади. Жумладан, оққўрғонлик Саиджон Мустафоев «Истардимки...» сарлавҳали шеърида шундай дейди:

Артист.., ижро этар рангба-ранг ролни,
Гоҳида «донишманд», гоҳида соқин».
Баъзан «йиқитади» буюк «қирол»ни,
Баъзан «ёв» қўлида бўлади, «тутқин...»
Уларни севаман, севаман жондан,
Қани энди улар мангу ўлмаса!
Лекин истардимки, баъзи одамлар
Ҳаёт саҳнасида артист бўлмаса...

Шунингдек, тошкентлик **У. Абдазимова**нинг «Қора қиз», «Мени севар эмишсан», **А. Кўчимов**нинг «Ернинг қулоғига най чалар ёмғир» шеърлари ҳам кишиш қалбига маълум даражада маънавий озуқ беради. Бироқ уларда ҳам бадиийлик меёрига етмаган.

Ёш ҳаваскорлар ўз шеърларига талабчан бўлсинлар. шеър мисраларидан кўнгил оҳанглари эшитилиб турсин — бизнинг талабимиз шу.

Эргаш **МУҲАМЕДОВ.**

Реклама ва эълонлар

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

14,15, 16 АПРЕЛЬ КЕЧ СОАТ 8 ДА

ЁШ ИЖРОЧИЛАР КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист
ВИЛОЯТ ОҚИЛОВА

Бутуниттифоқ эстрада артистлари конкурсининг дипломанти
ҚОДИР МУМИНОВ

Солистлар: Дилором ҚАЮМОВА, Тельман ҲАСАНОВ, Қизлархон ДУСТМУҲАМЕДОВА, Назира ШЕРАЛИЕВА, Турсун ҒИЕСОВ, Гулшод ОТАБОЕВА, Толибжон МУЛЛАЖОНОВ, Аҳмаджон ШУКУРОВ, Роза КАКУРИЕВА.

«ШОДЛИК» АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИ

Ансамблнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист ҲАКИМ НИШОНОВ.

Программани — Уткир СИДДИҚОВ олиб боради.

Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 да сотилади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 13/IV да **Риголетто**, 14/IV да **Дилором.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 13/IV да **Парвона**, 14/IV да **Аяжонларим.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕЕАТРИДА — 13/IV да **Паранжи сирлари**, 14/IV да **Лақма**, 15/IV да **Ҳалима.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— **АЛЬБИНА ЗОТОВА** раҳбарлигидаги **«АФСОНАВИЙ УЛКА»** иллюзион аттракционининг хайрлашуа гастроллари (кеч соат 7 яримда; шанба ва якшанба кунлари: кундуз соат 3 ва кеч 7 яримда).

КИНО

Муҳаббат фожиаси — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», НАВОИЙ номли, ҲАМЗА номли, САНЪАТ САРОЙИ, «КЎКЧА», «ВОСТОК», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Қўшнилар — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Еттинчи фалак (кундуз соат 11, 3 ва кеч 7 да), **Захар Беркут** (кундуз соат 1,5 ва кеч 9 да): — «МОСКВА».

Омадли жентльменлар — «ДРУЖВА» (кундуз ва кечқурун).

Отамнинг сафари — «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

Анжелика — фариштшалар маликаси — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

27 апрель кундуз соат 1 да Тошкент Қишлоқ хўжалик институтининг илмий совет кенгаши (60-аудитория)да қишлоқ хўжалик фанлари доктори илмий даражасини олиш учун

Г. Ю. Шейнкин: «Тожикистонда суғориш техникаси ва суғоришни ташкил қилиш» деган темада

ДИССЕРТАЦИЯ ЁҚЛАЙДИ

Монография билан институт кутубхонаси (Оржоникидзе райо, 8-алоқа бўлими)да танишиш мумкин.

ЮТУҚЛИ ОМОНАТЛАР 59 ЮТУҚЛАР ТИРАЖИНИНГ РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

БУ ТИРАЖ 1972 ЙИЛ 7 АПРЕЛДА ТОШКЕНТ ШАҲРИДА БЎЛИБ ЎТДИ.

Ўзбекистон ССРнинг ҳамма омонат кассаларида сақланган омонат счетларининг қуйидаги номерларига ютуқлар чиқди:

Счет номерлари	Ютуқ миқдори ўртача омонат суммасига % билан	Счет номерлари	Ютуқ миқдори ўртача омонат суммасига % билан
20	25	521	25
65	25	573	50
102	50	617	25
155	25	669	25
181	100	691	25
214	25	748	25
258	25	780	200
294	25	823	25
321	25	847	25
380	100	882	25
438	25	948	25
442	25	986	25
504	25		

Счётларнинг сони 1000 дан ошган омонат кассаларида, биринчи мингда қайси номерлар ютган бўлса, қолган мингларда ҳам шу номерлар ютгандир.

Масалан: счет №№ 1020, 2020, 3020; 1882, 2882, 3882 ва ҳоказо.

Тираж комиссиясининг раиси — Тошкент шаҳар Куйбишев район ижроия комитетининг раиси

А. МИРАҲМЕДОВ.

Тираж комиссияси раисининг ўринбосари — Ўзбекистон ССР Давлат омонат кассаси ва Давлат кредити бошқармаси оператив бўлимининг бошлиғи

У. ЕҚУБОВ.

Комиссиянинг масъул секретари —

Л. РУБЦОВА.

Спорт

ИККИНЧИ ЛИГАДА

10 апрель куни бўлган футбол мусобақалари қуйидагича тугади: «Черноморец» — «Текстильшчик» — 6:1, «Металлург» — (Запорожье) — «Динамо» (Ленинград) — 0:1, «Шахтёр» (Донецк) — «Автомобилист» (Нальчик) — 1:0, «Строитель» — «Звезда» — 1:0, «Олға» — «Крилья Советов» — 1:1, «Нистру» (Кишинев) — «Шинник» — 0:1, «Кривбасс» (Кривой Рог) — «Металлист» — 1:1.

«Черноморец» ва «Строитель» командалари стартда иккитадан ғалаба қилиб, тўрт очко билан олдинга ўтиб олдилар. Икки ўйиндан уч очко тўплаган «Пахтакор», «Шахтёр» (Донецк), «Кривбасс» коллективлари улар кетидан боришмоқда.

ҚИШЛОҚ ШАШКАЧИЛАРИ ЎЙИНЛАРИ

«Политотдел» колхозида ўтаётган шашкачи аёллар ўртасида мамлакат биринчилигининг еттинчи тури кескин бўлиб, битта ҳам учрашув дуранг натижа бермади. Турнир пешқадами А. Лазаренко (РСФСР) литвалик мастер Н. Маркявичене билан бўлган учрашувда муваффақиятсиз қатнашди. Қишлоқ шашкачилари спартакиадаси чемпиони А. Синичкина (Латвия) белоруссиялик Н. Иванина устидан ғалаба қозонди, РСФСР шашкачиси Л. Агафонова грузиялик Т. Гамхиташвили устидан муҳим ютуққа эришиб, пешқадамларга яқинлашди. Тўққизинчи турда олдинда бораётган Дабульскене билан Синичкина ўзаро учрашдилар. Бу кескин олишув дуранг натижа берди. Ҳозир бу икки шашкачи 6,5 очко тўплади.

ҲАРАКАТ ХАВФСИЗЛИГИ ОЙЛИГИ

ТРАНСПОРТ ТРАВМАСИДАН САҚЛАНИНГ

Ўзбекистон травматология ва ортопедия илмий-текшириш институтига автомобиль ва йўл аварнялари натижасида содир бўладиган жароҳатлар, шикастлар оқибатида кишилар келиб туради.

Улар орасида қўл-оёқ, умуртқа, бош, қобурға суяклари жароҳатланганлар кўпчиликни ташкил қилади. Масалан. 1971 йил давомида институтнинг «Тез ёрдам» бўлимида даволанган беморларнинг 10 проценти автомобилдан жароҳат олган деб, ҳисобланади.

Кўча тасодифлари ҳар хил сабаблар оқибатида рўй бериши мумкин. Йўловчиларнинг кўча ҳаракати қоидаларига риоя қилмасликлари, автомобиль ҳайдовчиларнинг маст ҳолда машинани бошқариши, ҳаракат қоидаларига хилоф иш тутиши, ноқулай йўллар, об-ҳаво ўзгаришлари, ёғингарчилик, яхмалак кабилар турли хил кўнгилсизликларга олиб келади.

Масалан, шу йил 23 февраль куни Луначарское шоссесидаги «Светлана» магазини олдида хусусий машинани ҳайдаб кетаётган Улуғжон Норхўжаевни «ТШВ 80-94» номерли машина орқа тамондан келиб, уриб юборган. Натижада у кишининг ўнг сон суяги синиб, бизнинг шифохонага оғир аҳволда олиб келинди.

13 ёшлик З. Эмирова бепарволиги билан, кўча қоидасини бузиб Қўйлиқ районида юриб кетаётган вақтда автобус тагига тушиб қолган ва оғир жароҳатланган. Унинг ўнг елка суяги синиб кетган. Бу каби мисолларни яна келтириш мумкин.

Марказий шаҳарлар Москва, Ленинград ва Киевда кўча ҳаракати бирмунча яхши йўлга қўйилган. У ерда йўловчи ва автомобиль ходимлари тартибга қатъий риоя қиладилар. Бизда улардан бу хусусда ўрнак олиш мақсадга мувофиқдир. Шаҳримизда аҳоли сони ҳам, кўчаларда қатнайдиган машиналар ҳам жуда тез ошмоқда. Ҳаракат қоидасига биноан автомашиналар катта тезликда ёнма-ён қатор ўтиб боради. Бу ҳол йўловчилардан ниҳоятда хушёр ва огоҳ бўлишларини талаб қилади.

Йўл ҳавфсизлигини таъминлаш учун ота-оналар, ўқувчилар, пионер ва комсомоллар болаларга кўча ҳаракати қоидалари ва тартибларини доим ўргатиб туришлари лозим. Махсус кўрсатилган жойлардагина юриш, светофорнинг кўк чироғи ёнганда, милиция ходимларининг қўл ишораси бўйича кўчанинг у бетига ўтиш, транспортга чиқаётган ва тушаётганда алоҳида эътиборли бўлиш талаб қилинади. Мана шунда кўнгилсиз ҳодисалар, фожиалар кескин камаяди. Транспорт ҳайдовчилар йўлга чиқиш олдидан машинасининг мукаммаллигини текшириб кўриши, йўлда тезликни нормадагидан оширмаслиги, ёнидаги йўловчилар билан гаплашмай фикрни бир ерга қўйиб юрганда кўнгилсиз ҳодисаларнинг олдини олиш мумкин. бўлади.

Гўзал пойтахтимиз кўча ва йўлларида тартиб сақлаб, транспорт травматизмига йўл қўймаслик учун биргалашиб ҳаракат қилайлик.

О. ШОКИРОВ,
профессор, Ўзбекистон травмотология ва ортопедия илмий-текшириш институтининг директор ўринбосари.

ФАН ва ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

САҲРОГА ҚАРШИ... КАУЧУК

Инглиз олимлари Ливан саҳроларида ғаройиб тажриба ўтказдилар. Гиёҳ хам ўсмайдиган ўн олти километр жойда ер усти синтетик каучук қатлами билан қопланди. Сўнг унинг орасига кўплаб айлана шаклида тешик ўйилди ҳамда ичига олтмиш минг туп эвкалипт дарахти ўтказилди. Тажриба кутилганидан ҳам ортиқ натижа берди. Негаки, ҳалиги эластик каучук қатлами ўзида намни яхши сақлаб, дарахтларнинг илдизини қуришдан сақлади, улар қум шамолларига қарши бардош бера олди. Эвкалипт дарахтлари саҳрода ўса бошлади.

Бу янгилик бутун дунёда катта қизиқиш уйғотди. Айниқса, Жазоир, Тунис, Марокаш, Мали, Ливия, Чад каби мамлакатларда бу нарса қизғин кутиб олинди. Улар ўтган йили Бирлашган Миллатлар Ташкилотига саҳро қийинчиликларига қарши курашда ёрдам сўраб, мурожаат қилган эдилар.

УЧАР АВТОМОБИЛЬ

Фантомас ҳақидаги фильмларда у душманларидан қочиб, автомобилга минар экан, дарҳол машинаси самолетга айланиб, ҳавога кўтарилар эди. Биз буни шунчаки хом хаёл деб уйлардик. Аммо Америкадаги Лонгвью шаҳрининг (Вашингтон штати) граждани Морт Тейлор шундай учар автомобиль ясади. Бу машина ҳавога кўтарилиши учун олти минут вақт керак, халос.

Тейлор бу «аэромашинани» ўн икки йил давомида ясади. Тажрибали авиация мутахассисларидан иборат махсус комиссия ҳаво автомобилини жуда синчиклаб синаб кўргандан сўнг ундан фойдаланишга рухсат берди. Учар машина икки киши учун мўлжалланган бўлиб, унга эллик килограммгача юк солиб, тўхтамай саккиз юз километргача учиш мумкин. Унинг ҳавога кўтарилиши учун уч юз метрлик старт майдони бўлиши керак. Шунда у беш минут ичида минг метр баландликка кўтарилади ҳамда тезликни соатига юз километргача етказа олади.

Лекин, бундай ҳаво автомобилини кўплаб ишлаб чиқаришга ҳали вақт эрта, чунки у ўртача ўн икки минг долларга тушади, деб ҳисобланмоқда.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р — 03383 ИНДЕКС 64697, Б.1728.